

Konsten | The Art

Södersjukhuset

”Att konsten och kulturen berikar människors möte med vården råder det inget tvivel om. Det har varit spännande att följa Södersjukhusets utbyggnad, vilket också inneburit en stor konstnärlig satsning. Försörjningsbyggnadens fasad, entréhallen, hisshallar och korridorer och ända in i patientrummen – i stort och smått. Överallt är konsten närvarande!”

”There is no doubt that art and culture enrich people’s encounters with healthcare. It has been exciting to follow Södersjukhuset’s expansion, which has also involved a major investment in art of various dimensions; on the façade of the supply building, in the entrance hall, the lift halls and corridors and even in the patient rooms. Art is everywhere!”

Eva Bergquist
Förvaltningschef kulturförvaltningen
Director of Culture, Culture Administration
Region Stockholm

ISBN: 978-91-984449-4-0

Redaktörer / Editors: Cecilia von Schantz & Elisabeth Wengström

Konstskribent / Art writer: Anna Hedlin

Personalintervjuer / Staff Interviews: Anna T Wolgers

Foto / Photo: Per Mannberg, Anna Molander, Fotogruppen
Södersjukhuset, Olof Holdar, Mats Linde, Michel Droetto.

Form / Graphic design: Fidelity

Tryck / Printing: ByWind, 2024

Omslag / Cover: S Camilla E Boström, Margit Brundin, Harald
Fenn, Morteza Golestani, Göran Hägg, Matti Kallioinen.

Översättning / English translation: Olsson Diamond Text

© Konstnärerna / Bildupphovsrätt / The Artists 2024

Konsten | The Art

Södersjukhuset

Förord

Författaren Gunnar Ekelöf lär ha sagt att (det egentliga) målet med konsten är att ”bli ett med livet”.

Jag kan inte tänka mig en plats som symboliserar livet bättre än just ett sjukhus. Sjukhuset är den plats där de flesta föds, det vill säga där livet de facto börjar. Men det är också en plats där livet ibland slutar. Framför allt är ett sjukhus en plats full av människor som botar, lindrar och tröstar i livets olika skeenden, som räddar liv och som ger livet en andra chans. Kort sagt, ett sjukhus innehåller hela livets universum från födelse till död.

Tack vare den så kallade ”procentregeln” avsätter Region Stockholm en till två procent av byggkostnaden vid om- och nybyggnation till konstnärlig gestaltning. När Södersjukhuset nu byggs ut och om, för att kunna möta en växande befolkning med växande vårdbehov, kommer sjukhuset, förutom liv, människor, maskiner, kunskap, medicin och teknik även att fyllas av konst.

Konsten på Södersjukhuset har valts ut med stor omsorg för att den ska möta alla olika sorters människor i alla livets faser. Den har för avsikt att bringa tröst, eftertanke och lugn – men förhoppningsvis också pånyttfödelse, hopp och glädje.

Så när du nu betraktar konsten på Södersjukhuset får du gärna ha Gunnar Ekelöfs ord i bakhuvudet. Inte för att du undermedvetet ska ge honom rätt i hans påstående, utan för att du kommer att inse att han faktiskt hade rätt om konstens betydelse för livet.

Robert Johansson
Personal- och kulturregionråd
Region Stockholm

Foreword

The writer Gunnar Ekelöf is believed to have said that (the real) goal of art is to “become one with life”.

I can't think of a place that symbolises life better than a hospital. A hospital is where most people are born, it is where life, de facto, begins. And it is also where life sometimes ends. Above all, a hospital is filled with people who cure, palliate and comfort in the various stages of life, who save lives and who give life a second chance. In short, a hospital encompasses life in its entirety from birth to death.

Thanks to the Percent Rule, Region Stockholm sets aside one to two percent of the construction budget for remodelling and reconstruction, which is then allocated for artistic interventions. As Södersjukhuset is currently being extended and renovated in order to meet a growing population with increasing healthcare needs, the hospital will, in addition to life, people, machines, knowledge, medicine and technology, also be filled with art.

The art at Södersjukhuset has been selected with great care in order to meet the needs of all kinds of people throughout all phases of life. The art is intended to provide comfort, reflection and calm – and also hopefully rebirth, hope and joy.

So, when you experience the art at Södersjukhuset, please keep Gunnar Ekelöf's words in mind. Not because you should subconsciously agree with his claim, but because you will perhaps realise that he was actually right about the importance of art in life.

Robert Johansson
Personnel and Culture Councillor
Region Stockholm

Innehåll / Contents

Inledning / Introduction

Förord, Robert Johansson. Personal- och kulturregionråd	2
Foreword, Robert Johansson. Personnel and Culture Councillor, Region Stockholm	3
Inledning, Elisabeth Wengström. Chef, avdelningen för konst, Region Stockholm	6
Introduction, Elisabeth Wengström. Head of the Art Department, Region Stockholm	7
Om arbetet med konsten, Susanne Andersson Kopp. Projektledare, avdelningen för konst	8
On Working with the Art, Susanne Andersson Kopp. Project Manager, Department of Art	9
Konsten på Södersjukhuset, Max Liljefors. Professor i konsthistoria och visuella studier, Lunds universitet	12
The Art at Södersjukhuset, Max Liljefors. Professor of Art History and Visual Studies, Lund University	12

Konstreflektioner / Art Reflections

Bahram, Fuad	28
Ph. D, föreståndare, FoUUi Forskningscenter / Ph. D, Director, FoUUi Research Centre	
Bachmann, Rebecca	36
Chef Bibliotek och Informationservice / Chief Librarian and Information Service	
Westring, Anna	47
Specialistsjuksköterska, intensivvård / Specialist nurse, Intensive Care Unit	
Bermúdez Johansson, Gabriel	54
Sjuksköterska akutmottagningen/ Nurse, the Emergency Room	
Fridell, Gustav	62
Sjukhusvaktmästare, Servicegruppen / Hospital caretaker, Service Group	
Liimatainen, Harri	73
Vårdenhetschef, Urologiska mottagningen / Director, Urology unit	
Perez De Olsson, Juana	82
Specialistsjuksköterska inom diabetesvård / Specialist nurse, the Diabetes Clinic	
Nise, Anneli	92
Undersköterska, ortopedavdelning / Assistant nurse, Orthopaedics	

Konstnärer och konstverk, A–Ö Artists and Artworks, A–Ö

A	
Ahlgren, Finn	85
Alla de där oönskade sakerna / All Those unwanted things	
Andersson, Rebecka Bebben	68
Mats Wikström föddes här (det var 1954) / Mats Wikström was born here (it was in 1954)	
Andersson, Inger	11, 87
Talamus / Thalamus	
Autio, Pasi	13, 40
Ögonblickets rymd / The Space of the Moment	
B	
Bakke, Ingunn	37
Fragment 1–4 / Fragments 1–4	
Baltzersen, Idun	70
Flokken / The Flock	
Béranger, Jean Baptiste	76
Tvål och vatten / Soap and Water	
Bernstone, Emanuel	69
Såsom genom ett prisma / As Through a Prism	
Berntsson, Frida	48
Textilverk förstörade som fotografier / Textile works enlarged as photographs	
Blomberg, Stig	66
Vattenlek / Water Play	
Boström, S Camilla E	37, 50, 54
Up Yours! / Up Yours!	
Brundin, Margit	56
Watching the Horizon / Watching the Horizon	
D	
Dominique, Matilda	48
Textilverk förstörade som fotografier / Textile works enlarged as photographs	
Drakenmark, Calle	73, 103
Vättern runt / The Vättern Bicycle Race	
Droetto, Maja	44
Under molnen, över vidderna. Stilla i den rasande stormen / Under the Clouds, Across the Expanses. Calm in the Raging Storm	

Inledning

NÄR SÖDERSJUKHUSET INVIGDES 1944 var det Nordens största och modernaste sjukhusanläggning, byggd i funktionalistisk stil i vit puts och med slanka flyglar mot Årstaviken. Här skulle en modern rationell sjukvård bedrivas utifrån de senaste medicinska rönen och den nyaste tekniken. Patientens livskvalitet var viktig. För att patientrummen skulle fyllas med sol, ljus och luft placerades vårdavdelningarna mot söder med utsikt mot vattnet. Behandlingslokaler, mottagningar och entréer lades mot norr.

I likhet med arkitekturen fick konsten en framskjuten roll. Under sjukhusets 80-åriga livstid har fler än 150 konstnärer haft i uppdrag att arbeta med byggnadsintegrerade verk som blivit en självklar del av den fysiska miljön: i entréhallar, på fasader, i korridorer, i hisshallar och på inomhus- och utomhusgårdar. Att vi idag möter konst överallt är därför ingen tillfällighet. På Södersjukhuset finns över 5 000 konstverk; bland dem lysande himlakroppar i ett andaktsrum, metalliskt skimrande mönster i guld på väggarna i varumottagningen, ett över 30 meter högt färg-

fyrverkeri som ger värme och energi i en trapphall. För att inte tala om den poetiskt existentiella vattenskulpturen *Body & Soul* av Fredrik Wretman som möter sjukhusets besökare framför huvudentrén. Kropp och själ hänger ihop.

Sjukhuset har byggts om och ut i omgångar. Den senaste byggnationen som inleddes 2010 berör främst den västra delen av sjukhusområdet som bland annat fått nya vård- och behandlingsbyggnader, en ny akutmottagning och nya operationsavdelningar. Varje byggnation har försett sjukhuset med ny konst i enlighet med procentregeln och arbetet leds av Region Stockholms kulturförvaltning. Alla konstnärliga gestaltungsuppdrag har utlysts offentligt och intresset från konstnärerna har varit stort.

DEN HÄR BOKEN ÄR ETT FÖRSÖK att i första hand beskriva den konst som kommit till under den senaste byggnationen. De 20-talet konstnärer som fått gestaltungsuppdrag har haft mycket att ta hänsyn till men också kunnat arbeta med stor konstnärlig frihet.

Introduction

INAUGURATED IN 1944, Södersjukhuset was the largest and most modern hospital complex in the Nordic countries at the time. Facing the Bay of Årstaviken and designed in a functionalist style with white plaster façades and slender wings, it was a modern institution for rational healthcare, employing the latest medical findings and the most recent techniques. The quality of life of the patients was of the utmost importance. To suffuse the patient rooms with sunshine, light and air, the nursing wards were located facing south, with views of the water. Treatment rooms, departments and entrances faced north.

Like architecture, art was given a prominent role in the hospital. Over the course of the 80 years since the founding of Södersjukhuset, more than 150 artists have been commissioned to create building-integrated artworks, which have become fixtures of the physical environment. There is art in entrance halls, on façades, in corridors and lift halls and in indoor and outdoor courtyards. That art can be experienced everywhere in the hospital is thus no coincidence. There are more than 5,000 artworks in Södersjukhuset, including bright celestial bodies in a multi-faith prayer room, metallic iridescent patterns in gold on the walls of the goods reception area, a 30-metre tall firework of colours that radiates warmth

and energy in a stairwell. Not to mention Fredrik Wretman's poetically existential water sculpture *Body & Soul* that greets visitors in front of the main entrance. Body and soul are connected.

Remodelled and extended in stages, the hospital's most recent development, initiated in 2010, has been focused on the western section of the hospital area, which, among other things, has been provided with new care and treatment buildings, a new Emergency Room and new surgery wards. In accordance with the Percent Rule, each construction phase has given the hospital new art, managed by Region Stockholm's Culture Administration. All artistic commissions have been subject to public open calls and the interest from artists has been overwhelming.

THIS BOOK IS AN ATTEMPT to describe the art that has been added during the latest construction project. Some 20 artists were commissioned to produce new art and they had to take many variables into consideration while, at the same time, being given wide-ranging artistic freedom. Spatial conditions and the specific needs of a hospital environment can be a challenge as well as an inspiration for new artistic ideas and solutions. When the hospital was first built, the emphasis was on monumental artworks in

Rumsliga förutsättningar och sjukvårdens specifika behov kan vara utmanande men också inspirera till nya konstnärliga idéer och lösningar. När sjukhuset var nytt prioriterades monumentala konstverk i allmänna utrymmen. Idag följer konsten med in i patientrum, vårdavdelningar och behandlingsrum. Vissa konstverk kan ge kraft, hopp och energi. Andra kan ha förmåga att trösta, utmana, berätta något angeläget eller kanske bara erbjuda en stunds paus, ett andrum.

Här presenteras omkring 50 konstverk i såväl vårdnära miljöer som på mer allmänna platser där många människor passerar. I boken finns också återblickar på äldre verk från tidigare decennier. Vi får möta några av sjukhusets medarbetare som reflekterar kring olika verk och vad de betyder. Det ska finnas något för alla som rör sig i sjukhuset, för patienter, personal och besökare. Något för livets olika situationer och skeden. Professor Max Liljefors påminner oss om att konsten varit människans följeslagare i alla tider och därför har en naturlig plats i vårdmiljöer. Han understryker att det inte finns någon motsättning mellan en rationell vårdapparat och en miljö som erkänner människan som kännande, drömmande varelse. "Tvärtom, vårdapparaten är rationell först när den ger omsorg åt hela människan".

Elisabeth Wengström

Chef, avdelningen för konst
Region Stockholm

public spaces. Today, art appears in patient rooms, nursing wards and treatment rooms. Some artworks induce strength, hope and energy. Others have the ability to comfort, challenge and relate something important, or perhaps just offer a moment of peace, a breathing space.

In this book, we present some 50 artworks in care-related environments as well as more public spaces frequented by many people. We also revisit older artworks from earlier decades. We meet hospital staff who reflect on some of the artworks and their significance. There should be something for everyone, for patients, staff and visitors. Something for all situations and stages of life. Professor Max Liljefors reminds us that art has been our companion throughout the ages and thus has a natural place in care environments. He points out that there is "no contradiction between a rational and efficient care environment and an environment that acknowledges us as feeling, dreaming beings. On the contrary, the healthcare system is not truly rational until it cares for the entire human being."

Elisabeth Wengström

Head of the Art Department
Region Stockholm

Body & Soul, Fredrik Wretman, Entrétorget.
Body & Soul, Fredrik Wretman, The Entrance Plaza.

Eva Langes skulptur *Byggnad* installeras i Trädgårdslunden.
Eva Langes sculpture *Building* is installed in the Garden Grove.

Om arbetet med konsten

On Working with the Art

Som mångårig projektledare för konsten på Södersjukhuset, vad skulle du säga utmärker konsten just här?

Sjukhusets läge med närheten till vattnet, växtligheten i omgivningarna och kolonitradgårdarna, är exempel som inspirerat många konstnärer. Utsikten över vattnet och Årstabron är storlagen. Jan Mankers (s. 9), Anders Kappels (s. 20), Hanna Hedmans (s. 74) och Lina Selanders (s. 95) gestaltningar är några exempel på det. Nu har sjukhuset funnits i 80 år vilket gör att det finns konst från flera tidsepoker som ger karaktär. Mycket nytt och spännande har kommit till på senare år i och med stora ny- och ombyggnationer. Till exempel den enorma målningen *Up Yours!*, som är lite uppkäftig och gillas av många, och det rörliga bild- och ljudverket i den nya akutentrén. Det har alltid funnits ett stort engagemang och en öppenhet kring konsten hos dem som jobbar på sjukhuset, vilket gör arbetet väldigt roligt!

På senare år har många konstnärliga gestaltningar kommit på plats. Flera av dem finns med i boken. Hur ser arbetsprocessen ut?

Tillsammans med byggprojektet, arkitekter, representanter från vården och Locum, regionens fastighetsförvaltare, tittar vi på lämpliga platser för konst. Sedan utlyses respektive uppdrag för de konstnärliga gestaltningarna och ofta är det flera hundra konstnärer som söker. Några utvalda gör skissförslag. Konstnärernas engagemang är stort för den specifika platsen och de testar med modeller och material för bästa resultat. Därefter tillfaller uppdraget en konstnär. Vi är alltid måna om att involvera vårdverksamheterna i arbetet, för att få förståelse för verksamheten och sammanhanget. Det är viktigt att få med flera perspektiv och alla aktörers reflektioner inför beslut om ett konstverk. Projekten löper över lång tid och inbegriper dialog med alla involverade parter.

Hur väljer ni konst? Vilka kriterier förhåller ni er till?

Det är flera referensgrupper som tittar på förslag innan konstverk köps in eller beställs. Eftersom konsten i vårdmiljön möter väldigt många människor försöker vi göra ett variationsrikt urval. Vi strävar efter mångfald. Konstnärer i olika åldrar, från olika länder och kulturer ska finnas representerade. Konsten i vårdmiljö måste möta en mängd olika krav, inte minst hygien och brandsäkerhet och vi utgår alltid från den plats där konstverket ska placeras. Patienter,

As a long-term project manager for art at Södersjukhuset, what would you say makes the art stand out here?

The location of the hospital with its proximity to the water, the surrounding greenery and the allotments have inspired many artists. The view of the water and the Årsta bridge is magnificent. The art interventions by Jan Manker (p. 9), Anders Kappel (p. 20), Hanna Hedman (p. 74) and Lina Selander (p. 95) are just some examples. As the hospital has existed for 80 years, it houses art from several eras which gives it character. In connection with major extensions and refurbishments in recent years, much has been added, including the enormous, cheeky and very popular painting *Up Yours!* and the audiovisual installation in the Emergency Room's new entrance. The hospital staff has always been very committed and open to art, which makes the job a lot of fun!

In recent years, many artistic interventions have been installed. Several of them are included in this book.

Can you describe your working process?

In collaboration with the construction companies, architects, healthcare representatives and Locum, the Region Stockholm's property manager, we select suitable locations for art. Public art commissions are then announced via open calls. We usually receive hundreds of applications, of which a few are selected to submit a sketch proposal. The artists are committed to their locations. They carry out tests using models and various materials in order to achieve the best result. The commission is then awarded to an artist. In order to gain an understanding of the activities and the context, we always involve the healthcare staff in the process. Prior to selecting the artwork, it is important to include perspectives and reflections of all the actors. The projects run over long periods and a dialogue with all involved parties is essential.

How do you select the art? Which criteria do you employ?

Several reference groups review the proposals prior to the acquisition or commissioning of artworks. As art in the healthcare environment is encountered by a large number of people we try to make a varied selection. We strive for diversity. Artists of various ages, from different countries and cultures are represented. Art in a care environment needs to meet a variety of requirements, not least hygiene and fire safety; we always start out from where the art will

Fantasier kring huskroppar av Jan Manker. Försörjningskvarteret hiss X, plan -3. | *Fantasies About Buildings* by Jan Manker. The Supply Department, Lift X, Floor -3.

besökare och personal ska kunna möta konst med olika uttryck, material och tekniker.

Hur förvaltas konsten när den väl finns på plats?

Varje år listas vilka verk som behöver åtgärdas. Större fasta konstverk har en skötselplan som har tagits fram tillsammans med Locum förvaltning. Mindre konstverk behöver ibland ramas om och det är viktigt att skadade verk tas omhand. Det är värdefullt att sjukhuset informerar om hur man anmäler en skada till kulturförvaltningen. Vi får ofta höra att konsten fungerar som orientering, den skapar igenkänning och olika våningar och hiss-hallar får en egen karaktär genom konsten. Vid renoveringar och ombyggnationer kan äldre konst flyttas till andra lokaler och då uppstår spännande möten med nyinköpta verk. Till exempel har all konst från den gamla akutmottagningen omhändertagits och fått nya platser på sjukhuset.

Sköterska av Maria Boij. IVA, hiss B, plan 4. | *Nurse* by Maria Boij. ICU, Lift B, Floor 4

Fotografier av textila konstverk på operationssalarnas väggpaneler. Morteza Golestani, hybridsal plan 4. | Photographs of textile artworks on the wall panels of the operating theatres. Morteza Golestani, the Hybrid Operating Room, Floor 4.

Installation av Inger Andersson. Konstverket *Talamus* täcker hela Försörjningskvarterets fasad. | Installation by Inger Andersson. The artwork *Talamus* covers the entire façade of the Supply Department.

Nämn några oväntade platser som fått konst?

På Södersjukhuset finns verkligen konst överallt! Från små intima vårdrum till stora hisshallar och entréer. I form av väggmålningar och i bergtrum. Ute och inne! Som oväntad plats vill jag nämna varuintaget med Sebastian Freytags konstverk *Interaction* (s. 88). En rustik miljö i försörjningskvarteret där hundratals transporter till och från sjukhuset sker varje dag. Där är också hela fasaden ett konstverk, *Talamus* av Inger Andersson (s. 86). I operationssalarna har fotografier av textila konstverk förstörats och tryckts in i de väggpaneler som klär rummen. Så verklighetstroget att det ser ut som riktiga textilier. En överraskningseffekt eftersom textila konstverk av hygienskal absolut inte skulle kunna placeras i en operationssal (s. 48).

Hur tror du man kommer att se på konsten här om 50 år?

Jag tror att konsten fortfarande kommer att uppfattas som en aktiv, spännande och självklar del av sjukhuset och spegla olika epoker. Många konstverk i beständiga material fungerar över tid i all evighet.

Det som byggs nu är beräknat att hålla mycket lång tid, och den konst som skapas där kommer säkert att upplevas som både rolig och intressant lika länge. Sjukhuset är en levande organism och med den snabba utveckling som sker är det omöjligt att veta hur vården kommer att bedrivas om 50 år. Jag tror att konsten kommer att vara en än mer aktiv, integrerad del av vården i framtiden.

be placed. Patients, visitors and staff should be able to encounter art of varying expressions, materials and techniques.

How is the art managed once it is on site?

Each year, we draw up a list of works that need to be inspected. Larger permanent works have a management plan that has been developed in collaboration with Locum. Smaller artworks sometimes need to be reframed and it is important that damaged works are taken care of. It is vital that the hospital provide information on how to report any damage to the Culture Administration. We often hear that the art functions as landmarks, helping to orientate patients and visitors. Art facilitates recognition and provides different floors and lift halls with a unique character. In connection with renovations and conversions, older art may be relocated to new premises, which often gives rise to exciting encounters with newly acquired works. For example, all the art from the old Emergency Room has been relocated to new sites in the hospital.

Can you name some unexpected places where art has been installed?

At Södersjukhuset art is everywhere! From small intimate care rooms to large lift halls. In the form of murals and in subterranean spaces. Outside and inside! An unexpected place I would like to mention is the Goods Reception that features Sebastian Freytag's artwork *Interaction* (p. 88). It is a rustic environment where hundreds of transports to and from the hospital occur each day. There, the entire façade constitutes an artwork by Inger Andersson, entitled *Talamus* (p. 86). In the operating theatres, photographs of textile works have been enlarged and inlaid in the wall panels that decorate the theatres. They are very realistic. A surprising effect as textile artworks, due to hygiene reasons, cannot be placed in an operating theatre (p. 48).

How do you think people will look at the art at the hospital in 50 years?

I believe that the art will still be regarded as an active and natural part of the hospital and reflect different eras. Many artworks of durable materials will function indefinitely.

That which is being built now is expected to last a very long time, and the art that is created will, in all certainty, be experienced as both relaxing and interesting for equally as long. A hospital is a living organism and with the rapid development taking place it is impossible to predict how the healthcare system will be conducted in 50 years time. In the future, I believe that art will be an even more active, integrated part of the healthcare system.

Susanne Andersson Kopp, projektledare.

Susanne Andersson Kopp, Project Manager.

Konsten på Södersjukhuset

The Art at Södersjukhuset

VILKEN ROLL KAN KONSTEN HA i välfärdssamhällets avancerade sjukvård?

Kanske finner vi ett svar på den frågan i människans forntid. För långt innan människan började leva som hon gör nu – långt före sjukhusen, antibiotikan och patientjournalerna; ja tiotusentals år innan människan byggde sitt första hus, odlade sin första jordplätt och lärde sig skriva – så var hon redan konstnär.

Bevisen är målningar från stenåldern utförda med kol och jordpigment på klippor och grottväggar och skulpturer av lera eller elfenben, som arkeologer funnit på nästan alla världens kontinenter. Från enkla mönster till utsökta djuravbildningar men också fantasiväsen, såsom en fyrtio tusen år gammal figurin av elfenben föreställande en människa med lejonhuvud, som påträffats i en grotta i Tyskland.

Vi kan inte veta vad dessa konstnärliga uttryck symboliserade för stenåldersmänniskan. Men de visar oss en sak: lusten att skapa och förmågan att uppskatta skönhet är inte något ytligt i människan utan egenskaper som är nedärvda i hennes innersta väsen. Därför är det en missuppfattning att tro att konsten – och vår längtan efter mening och skönhet som får näring genom konsten – är något som hör hemma överst på den så kallade behovstrappan, med betydelse först när alla fysiologiska behov är tillfredsställda. Historien visar på motsatsen. Konsten har varit människans följeslagare i alla tider, i nöd och lust, längs hela hennes väg från grottorna till dagens välfärdssamhälle.

Vore det då inte underligt om vi idag skulle stänga dörren mot våra nedärvda förmågor just när en människa står inför sjukdom eller sorg? Är det inte då hon som mest behöver förmågan att känna mening och att glädjas åt skönhet?

LÅT OSS TA SÖDERSJUKHUSETS akutmottagning som exempel. Hit söker sig människor för att få hjälp när de har drabbats av sjukdom eller olycksfall. Entrén till akuten är det första rum besökaren möter, här står hon på tröskeln till den väldiga, ibland svåröverskådliga vårdapparaten. Troligen känner hon oro, kanske rädsla, över vad som drabbat henne. Hon möter en miljö som präglas av rationalitet. Allt som finns här har en funktion, från de räta raderna med stolar till de raka linjerna i golvet som visar vart hon ska gå, från TV-skärmen med information till flaskorna med desinfektionsmedel på väggen. I övrigt är rummet avskalad. Allt är ägnat,

WHAT ROLE FOR ART in a welfare society's advanced healthcare system?

Perhaps the answer to this question is to be found in ancient human history. Long before we started to live as we live now – long before hospitals, antibiotics and medical records, yes, tens of thousands of years before we built the first house, cultivated the first plot of land and learned to write – we were already artists.

This is evidenced by stone-age paintings made with charcoal and earth pigment on cliffs and cave walls and sculptures of clay or ivory, which archeologists have found on almost all continents. From simple patterns to exquisite animal representations as well as fantastical creatures, such as a forty-thousand-year old ivory figurine representing a human being with a lion's head, discovered in a cave in Germany.

We do not know what these artistic expressions symbolised for stone-age humans. But one thing is certain: it shows that the desire to create and the ability to appreciate beauty is not superficial but a characteristic inherent in the inner core of human beings. This is why it is a misunderstanding to think that art – and our longing for meaning and beauty nourished by art – is something that belongs on the top layer of Maslow's hierarchy of needs, meaning that it does not gain importance until all physical needs have been satisfied. History shows the opposite. Art has accompanied us throughout the ages, for better or worse, on our trajectory from caves to today's welfare society.

Wouldn't it be strange if we closed the door to our inherent abilities just when someone is facing illness or grief? Is this not when we most need to experience meaning and rejoice in beauty?

LET'S TAKE SÖDERSJUKHUSET'S Emergency Room as an example. People affected by illness or injury come here looking for help. The entrance is the first area they encounter. On the threshold of the immense, sometimes incomprehensible healthcare system, they are probably worried, perhaps afraid. They are faced with an environment characterised by rationality, where everything fulfils a function, from the straight lines of chairs to the arrows on the floor indicating where to go, from the information screens to the bottles of disinfectant on the walls. The rest of the room is bare. It is as it should be, everything serves to efficiently identify the patient's care needs and direct them to adequate treatment.

Ögonblickets rymd av Pasi Autio. Akutens entré. | *The Space of the Moment* by Pasi Autio. The Emergency Room Entrance.

som sig bör, åt att så effektivt som möjligt fastställa den blivande patientens vårdbehov och slussa henne rätt.

Men var gör besökaren av sin oro och rädsla på denna kala och effektiva plats, medan hon väntar på sin tur?

En sak finns här som ger lindring. På väggen ovanför receptionsdysken möter besökarens blick en helt annorlunda vy än alla de funktionella ting som omger henne. En stilla vattenyta breder ut sig. Himlen speglas i den. Små krusningar och vågrörelser antyder en bris som leker över vattnet. Dessa små rörelser lockar och skärper betraktarens uppmärksamhet. Hon börjar uppfatta svaga

But what should patients do with their anxiety and fear in this stark and streamlined place, while they wait their turn?

There is one comforting detail here. On the wall above the reception desk, patients can look at a view that is entirely different from the functional objects surrounding them. It is an extension of tranquil water on which the sky is reflected. Tiny ripples and waves suggest a breeze playing on the surface of the water. These small movements attract and sharpen the viewer's attention. They begin to perceive soft sounds as if from wind and water, that increase and decrease in the waiting room. What the viewer is experiencing is a

→

ljud, som från vind och vatten, som stiger och sjunker i väntrummet. Det besökaren upplever är ett videokonstverk av den finske konstnären Pasi Autio, med ljudsättning av kompositören Jakob Norgren, med titeln *Ögonblickets rymd*.

Namnet på verket är väl valt. För det som konsten kan bidra med i vården är just att öppna upp ett slags rymd, en annan värld, där det i människan som inte är blott rationellt – hennes behov av mening och skönhet – kan andas. Man kan säga att det är en värld som till hälften finns i det yttre, till hälften i det inre. I det yttre, därför att konsten når oss genom våra kroppsliga sinnen, vår syn, hörsel och känsel. I det inre, därför att den väcker fantasi och reflektioner, känslor och minnen.

TANKEN ÄR INTE NY. Vi finner den hos Florence Nightingale (1820–1910), den brittiska sjuksköterskan och reformisten vars bok

video work by the Finnish artist Pasi Autio, with a soundscape by composer Jakob Norgren, entitled *The Space of the Moment*.

The title of the artwork is well chosen. What art can contribute to healthcare is to open up a kind of space, another world, where the part of us that is not solely rational – our need for meaning and beauty – can breathe. It could be described as a world that is half inside and half outside. Outside, because art reaches us through our bodily senses, our sight, hearing and touch. Inside, because art evokes imagination and reflection, emotions and memories.

THE IDEA IS NOT NEW. We find it in Florence Nightingale (1820–1910), the British nurse and social reformer whose book *Notes on Nursing* from 1859 is said to have laid the foundation for modern healthcare. Nightingale attached great emphasis on the sensory perceptions of patients. A beautiful and varied environment

Spår av liv av Johan Ledung. Rum för avsked. | *Traces of Life* by Johan Ledung. The Farewell Room.

Anteckningar om sjukvård från 1859 anses ha lagt grunden för den moderna vården. Nightingale fäster stor vikt vid patientens sinnesintryck. En vacker och varierad miljö främjar läkandet, säger hon. Senare har modern forskning givit Nightingale rätt. Konstarna – bildkonsten, musiken, dansen, litteraturen – kan ge positiva hälsoeffekter såväl när man utövar dem som när man betraktar, lyssnar på eller läser konstnärliga verk. Vi kan beskriva dessa effekter i sakliga termer, såsom lägre blodtryck, sänkta nivåer av stresshormoner, upplevd mindre smärta. Eller i existentiella termer, som upplevelser av meningsfullhet, sammanhang och skönhet. Oavsett vilket språkbruk vi väljer kan konstarna väcka salutogena förmågor – det vill säga förmågor som finns inom oss – som hjälper oss att återhämta oss och läka.

Därför ser vi idag konsten inlemmas alltmer i vårdmiljöer i Sverige och utomlands. På Södersjukhuset har Region Stockholm installerat konstverk i alla delar av byggnaden, i alla sjukhusets verksamheter. Från små teckningar till målningar, skulpturer och även stora installationer som ger en hel avdelning en estetisk prägel; varje verk är ett inbjudningskort till den rymd där människans fantasi och sinne för skönhet kan växa. Så bidrar konsten till att göra sjukhuset inte bara till ett "hus för de sjuka" utan också till en välkomnande och gästfri plats. Vi påminns om att det engelska ordet för sjukhus, *hospital*, härstammar från latinets *hospitale*, ett vårdshus för resande.

IBLAND BLIR SJUKHUSET platsen för ett sista avsked. På Södersjukhuset finns två Rum för avsked med tillhörande väntrum, som gestaltats av konstnären Johan Ledung. Där kan anhöriga i avskildhet ta farväl när en närstående avlidit. Här utgör rummet självt ett konstverk. Väntrummens väggar är målade med en putsfärg med varierad textur som skapar ett nyanserat spel av små dagar och skuggor över väggytan. Avskedsrummens väggar är klädda i ljus ekfanér. Dagsljuset som faller in från de golvhöga fönstren silas genom flera lager av halvtransparenta panelgardiner. Dessa kan besökaren vinkla och sålunda bestämma hur genomsläpplig passagen mellan ute och inne ska vara. Materialen och modelleringen av ljuset tillsammans med några få lågmälda objekt – små ockrafärgade landskapsmålningar, en vägghängd matta, ett ekbord med kalkstensskiva – ger rummet en sinnlig närvaro som varsamt omfamnar den sörjande.

Kanske fångar detta kärnan av konstens roll i vården. Genom att tala till oss via våra sinnen är varje konstverk, oavsett om vi i fysisk mening vidrör det, en form av beröring. Det ligger något vårdande och läkande i detta, av samma skäl som vi intuitivt vill röra vid dem vi bryr oss om, med ett handslag, en smekning över kinden, en kram eller ett ömsint ord.

DET FINNS INGEN MOTSÄTTNING mellan en rationell och effektiv vårdmiljö och en miljö som erkänner människan som kännande, drömmande varelse. Tvärtom, vårdapparaten är verkligt rationell först när den ger omsorg åt hela människan.

promotes healing, she claimed. Modern research has confirmed Nightingale's ideas. The arts – visual art, music, dance, literature – can provide positive health effects, when one performs them as well as when one views, listens to or reads artistic works. We can describe these effects in factual terms, such as lower blood pressure, reduced levels of stress hormones, and pain relief. Or in existential terms, such as experiences of meaningfulness, coherence and beauty. Regardless of terms used, the arts can produce salutogenic abilities – that is, inherent abilities – that help us to recover and heal.

That is why nowadays art is more frequently incorporated into care environments in Sweden and abroad. At Södersjukhuset, Region Stockholm has installed artworks in all parts of the building, in all departments of the hospital. From small drawings to paintings, sculptures and large installations that provide an aesthetic identity to an entire ward. Each artwork is an invitation to enter the space in which our imagination and sense of beauty can grow. Thus, art contributes to making the hospital not only a "house for the sick", but also a welcoming and hospitable place. We are reminded that the word '*hospital*' comes from Latin *hospitale*, meaning 'guesthouse'.

SOMETIMES HOSPITALS ARE the place for a final farewell. At Södersjukhuset, there are two Farewell Rooms, which include waiting rooms, designed by artist Johan Ledung. Here, relatives and friends can bid farewell to their loved ones. The room is an artwork in itself. The walls of the waiting rooms have been plastered and painted to create varying textures, creating a nuanced play of shades and shadows across the surface. The walls of the Farewell Rooms are clad in light oak veneer. Daylight from the full-length windows is filtered through several layers of semi-transparent panel curtains, which can be adjusted by the visitors, to regulate the amount of light transmitted into the space. The choice of materials and modelling of the light together with a few modest objects – small ochre-coloured landscape paintings, a wall-mounted rug, an oak table with a limestone slab – give the room a sensual presence that gently embraces the mourners.

Perhaps this captures the core of art's role in healthcare. By addressing us through our senses, every artwork, regardless of whether we come into physical contact with it, touches us in some way. There is something caring and healing in all this, for the same reason that we intuitively want to touch people we care about, by shaking their hand, caressing their cheek, hugging them or saying kind words.

THERE IS NO CONTRADICTION between a rational and efficient care environment and an environment that acknowledges us as feeling, dreaming beings. On the contrary, the healthcare system is not truly rational until it cares for the entire human being.

När gudarna bestämmer

Två grunda vattendammar skapar ett andrum vid Södersjukhusets trafikerade huvudentré. I den ena sitter en ung man och snuddar med handen över ytan, i den andra bildas ordet "Echo". Men bara till hälften. Fredrik Wretmans konstverk *Body & Soul* ändrar karaktär beroende på om dammarna är torrlagda eller fyllda med vatten. Speglingen i vattnet gör konstverket helt. Myten om Narcissus, ynglingen som förälskade sig i sin egen spegelbild, har gett namn åt en

diagnos i psykiatrin. Narcissisten är sjukligt självupptagen. Hur är det då med Echo? Hon var en nymf, alltså snudd på gudomlig och i tät kontakt med naturen. Ung och vacker.

Gudarna hade bestämt att hon skulle gifta sig med Narcissus och när gudar bestämmer är det svårt att säga emot. Echo pratade för mycket och som straff blev hon dömd att bara kunna upprepa det någon annan redan hade sagt. Narcissus blev uttråkad och ville inte ha henne. Därför blev han dömd att

förälska sig i sin egen spegelbild. Nu sitter paret i olika dammar. Narcissus är fångad i en bild han inte ens förstår är han själv. Och Echo försöker prata med honom, men har ingen egen röst.

Body & Soul

Fredrik Wretman

Entrétorget

When the Gods Decide

Two shallow ponds create a breathing space at Södersjukhuset's busy main entrance. In one pond sits a young man who gently touches the surface of the water, in the other the word "Echo" appears. But only the upper part. Fredrik Wretman's artwork *Body & Soul* changes character depending on the water level in the ponds. The reflection in the water makes the artwork whole. The myth of Narcissus, the young man who fell in love with his own reflection in a pool of water, has

lent its name to a personality disorder. Narcissists are excessively preoccupied with themselves. But what about Echo? She was a nymph, a minor deity in close contact with nature. Young and beautiful.

The gods had decided that Echo should marry Narcissus and when the gods decide, it is difficult to object. Echo talked too much and was condemned to only repeat the sounds that others made. Narcissus was bored and did not want her, which is why he

was cursed to fall in love with his own reflection. Now they are placed in different ponds. Narcissus is captured by an image that he does not understand is himself. And Echo tries to talk to him but has no voice of her own.

Body & Soul

Fredrik Wretman

The Entrance Plaza

»Ytan rör sig men är ändå stilla.«

Anna Lerinder

En havsyta förvandlad till byggkeramik

Rörelsen börjar i stillheten, de är båda del av samma flöde är den långa titeln på Anna Lerinders konstnärliga gestaltning i huvudentrén. Orden fanns med i hennes bakhuvud mycket tidigt i processen. Utifrån rörelse, stillhet och flöde började hon ta fram modeller på plattor i gips, tills hon hittade en form som tillsammans med andra plattor bildar det reliefmönster som framträder här. Det är ett omslutande konstverk, med vita keramikplattor som sträcker sig hela vägen runt caféet och med en blankare, grafitgrå kakelvägg vid toaletter och fläktrum.

För den som passerar hastigt kan det vara lätt att se väggarna som en del av arkitekturen, inte ett fristående konstverk. Men Anna Lerinders gestaltning är både och. Hon tog fram sitt förslag i samarbete med arkitekter

inför bygget av Södersjukhusets nya entré i början av 2000-talet. Och visst stämmer det att ytan både rör på sig och är stilla – prova själv att se på den från olika håll. De vita plattorna är lite större än de grå, men bildar samma böljande mönster. Ett svagt glitter framträder i de mörka plattorna, som reflexer i vatten. Glasyrens tjocklek är ojämn och skapar på så sätt en mer levande yta än den vita som är helt slät. Totalt är det ungefär 4000 kakelplattor i glaserat lergods, alla tillverkade för hand. En havsyta förvandlad till byggkeramik.

Rörelsen börjar i stillheten, de är båda del av samma flöde

Anna Lerinder

Huvudentrén

»The surface moves and yet is completely still.«

Anna Lerinder

A Sea Surface Transformed into Building Ceramics

The Movement Begins in the Stillness, They Are Both Part of the Same Flow is the long title of Anna Lerinder's artistic interventions in the main entrance. The words were at the back of the artist's mind very early in the process. Setting out from movement, stillness and flow, she began developing models on plaster tiles, until she found the form that, in conjunction with other tiles, constitutes the relief pattern that emerges here. It is an enveloping artwork, featuring white ceramic tiles that extend all the way to the cafeteria and, with a shinier, graphite grey tiled wall, to the toilets and the ventilation room.

For passersby in a hurry, the walls may appear to be part of the architecture and not a freestanding artwork. Lerinder's intervention is both of these things. She developed the work in the early 2000s in collaboration with architects for the construction of

Södersjukhuset's new entrance. The surface appears to both move and remain still, which is apparent if you view it from different angles. The white tiles are somewhat larger than the grey ones and both form the same billowing pattern. A faint glitter emerges on the dark tiles, like reflections on the water. The thickness of the grey glazing varies, which creates a more animated surface than the white one, which is completely smooth. In total, there are some 4,000 hand-made tiles in glazed earthenware. A sea surface transformed into building ceramics.

The Movement Begins in the Stillness, They Are Both Part of the Same Flow

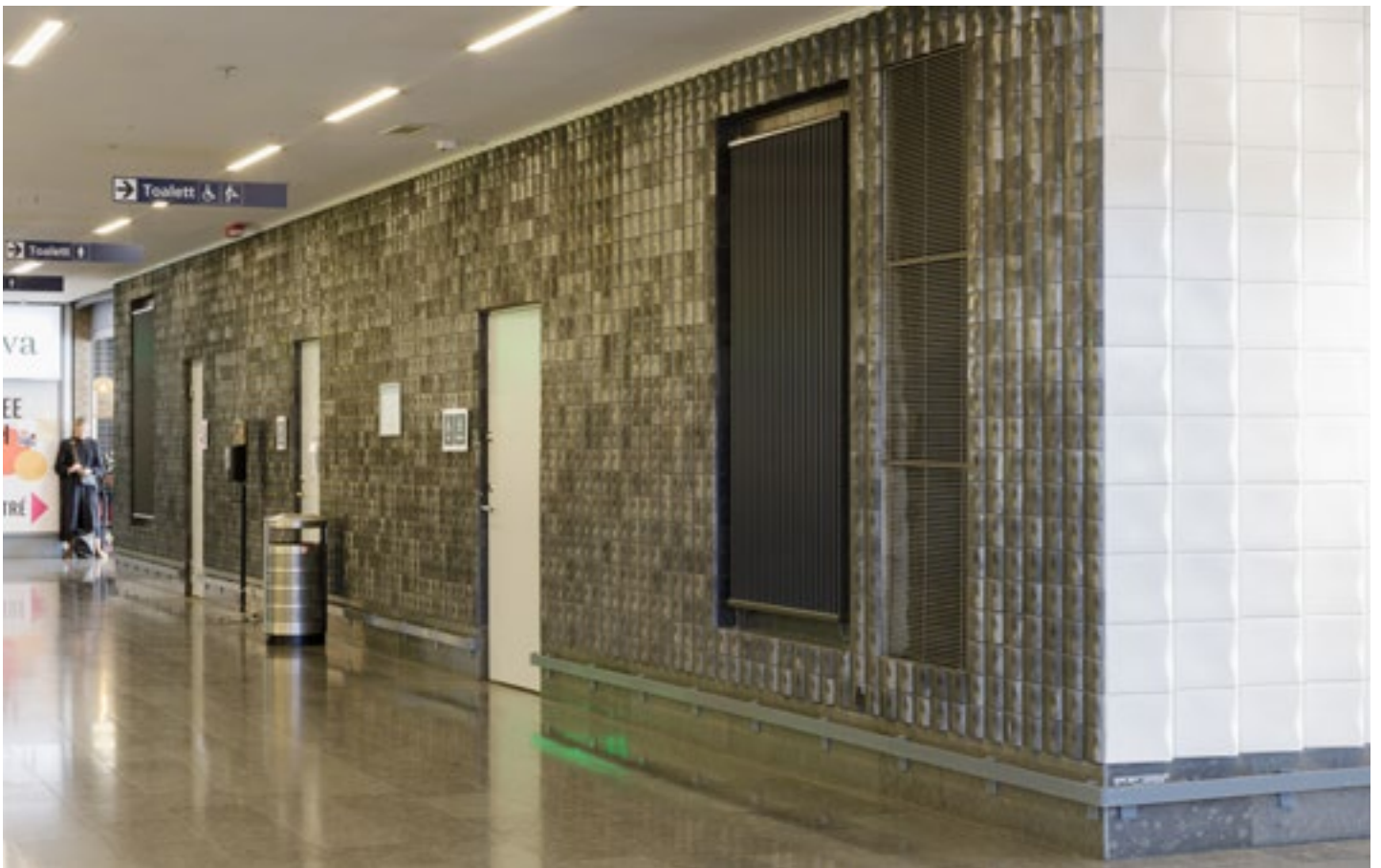

Anna Lerinder

The Main Entrance

Fönster mot världen

Den sovjetiske kosmonauten Lebedev spenderade 211 dagar i rymden tillsammans med sin kollega Berezovoj. Mestadels under tystnad. Det fanns en liten rymdträdgård ombord på skeppet, där kosmonauterna odlade ärtor, vete, havre, persilja, lök, fänkål och dill. Lebedev, som var en saklig ingenjör, upptäckte att han hela tiden drogs till trädgården – mitt i den högteknologiska miljön. Trots den storslagna och unika utsikten från rymdskeppet föredrog han att sköta växterna och blev som gladast när ett nytt litet blad vecklade ut sig. Anders Kappels konstverk är inspirerat av kosmonauternas rymdfärd och människans försök att kontrollera naturen på olika sätt. Varför kallas vissa växter för ogräs, medan andra arter förädlas genom omsorgsfullt arbete? *Koloni 1–3* består av tre kvadratiska

kopparplåtar som har syrabehandlats och graverats. Naturen har varit en medskapare, eftersom plåtarna exponerades för väder och vind i ett halvår. Det slumpmässiga mönstret kontrasterar mot det rätlinjiga. Objekten av brons, som monterats på plåtarna, är mestadels avgjutningar av fynd från naturen. På en hylla i mitten vilar en blomkruka, som ett välkommet avbrott i den hårda metallen. Den som tittar noga kan se att en del av konstverket tycks ha rymt och förflyttat sig till en pelare i mittgången.

Koloni 1–3

Anders Kappel

Huvudentrén

A Window to the World

The Soviet cosmonaut Lebedev spent 211 days in space, together with his colleague Berezovoi. Most of the time in silence. There was a small space garden on board the spaceship, where the cosmonauts cultivated peas, wheat, oat, parsley, onions, fennel and dill. Lebedev, who was a pragmatic engineer, noticed that he always gravitated towards the garden – in the middle of the high-tech environment. Despite the spectacular and unique view from the spacecraft he preferred to tend the plants and was most happy when a new leaf unfolded. Anders Kappel's artwork was inspired by the cosmonauts' space travel and the human endeavour to control nature. Why are certain grasses called weeds while other species are carefully bred? *Colony*

1–3 comprises three square copper plates that have been acid treated and engraved. Nature has been a co-creator, as the plates were exposed to the weather for six months. The random pattern contrasts with the rectangular. Most of the bronze objects, mounted on the plates, are casts of items found in nature. On a shelf in the middle sits a flower pot, as a welcome contrast to the hard metal. If you look carefully you may discover that part of the artwork seems to have escaped and has transposed itself to a pillar in the middle aisle.

Colony 1–3

Anders Kappel

The Main Entrance

»Att till fullo kontrollera naturen är omöjligt, men det är roligt att leka Gud i sin trädgård en stund.«

Anders Kappel

»To fully control nature is impossible, but it is fun to play God for a while in your garden.«

Anders Kappel

»Leran har en förunderlig förmåga att utplåna tid och rum ...«

Tyra Lundgren

Svanbrunnen

Trots skarpa geometriska linjer fullkomligt exploderar Tyra Lundgrens relief av liv. Böljande vatten och växtlighet med kosmos som skymtar i bakgrunden. De två kvinnogestalerna med utsträckta händer är omgivna av fåglar – svanar, duvor och en påfågel. Leran har behandlats med rika inslag av oxblods-glasyr. Den mörkröda färgen kommer fram när man stryker syretillförseln till elden under bränningen. Tekniken är svår att hantera, men Tyra Lundgren behärskade den till fullo.

Svanbrunnen har varit ett landmärke i huvudentrén sedan 1953, även om den fick en ny placering efter ombyggnaden i början av 2000-talet. Tyra Lundgrens liv och konstnärskap låter sig inte sammanfattas så lätt. Förutom lera arbetade hon med glas, porslin,

textil, teckning, grafik, skulptur och måleri. Hon var på resande fot större delen av sitt liv, behärskade fem språk och arbetade som fristående formgivare för porslinsfabriker och glasbruk som Arabia, Sèvres, Venini och Gustavsberg. Om det är något motiv hon är känd för så är det fåglar. Själv flög hon fritt och passade inte riktigt in i funktionalismens ideal, även om hon fullt ut delade tanken att konsten ska vara till för alla.

Svanbrunnen

Tyra Lundgren

Huvudentrén

»Clay has the marvellous ability to erase time and space...«

Tyra Lundgren

The Swan Well

Despite sharp geometric lines, Tyra Lundgren's relief positively explodes with life. Rippling water and plants and a glimpse of the cosmos in the background. The two female figures with extended arms are surrounded by birds – swans, doves and a peacock. The clay was treated with a rich addition of oxblood glaze. The dark colour appears when the fire is starved of oxygen. It is a difficult technique and Tyra Lundgren mastered it perfectly.

The Swan Well has been a landmark at the main entrance since 1953, even though it was relocated after the renovation of the building in the beginning of the new millennium. It is not easy to summarise Tyra Lundgren's life and art practice. In addition to clay, she

worked with glass, porcelain, textiles, drawing, graphics, sculpture and painting. She was constantly travelling, was fluent in five languages and worked as an independent designer for porcelain factories and glassworks such as Arabia, Sèvres, Venini and Gustavsberg. If there is a motif she is known for it is birds. She flew freely and did not really fit into the ideals of functionalism, even though she shared the idea that art should be accessible to everyone.

The Swan Well

Tyra Lundgren

The Main Entrance

Härligt, frodigt och friskt

Mona Huss Walins målning från 1972 har för många kommit att bli ett kännetecken för Södersjukhuset. Katarina kyrka, Mosebacke torg, Glasbruksgatan, en karaktäristisk vy över gamla Stockholmskvarter. Byggnaderna är inte fulltaliga eller exakt återgivna, ändå känns de igen direkt för den som är bekant med området. De sprudlande färgerna och detaljrikedomen uppmuntrar till utforskande och glad igenkänning. Ett välkommet inslag som livar upp sjukhusmiljön. Under en kort period i slutet av 1990-talet var målningen borta för reparation. Många saknade, undrade och efterfrågade verket under dess bortavaro och det var med stor uppskattning det åter kom på plats.

Under arbetet med målningen lånade Mona Huss Walin en plats i skulptören Bror Marklunds ateljé. Det är utsikten därifrån hon har porträtterat. Hon gjorde skisser och förstudier i Marklunds ateljé, men själva målningen blev klar en sommar i Grisslehamn vid Ålands hav.

Utsikt från Glasbruksgatan 25

Mona Huss Walin

Korridor mellan hiss C och D, plan 0

»Min konst handlar om min lust till motivet. Det jag ser som är härligt, frodigt och friskt är det jag vill försöka förmedla.«

Mona Huss Walin

Lovely, Lush and Healthy

Mona Huss Walin's 1972 painting has become a signum for Södersjukhuset. Katarina church, Mosebacke square, Glasbruksgatan street, a characteristic view of old areas of Stockholm. Although the buildings are not complete or exactly reproduced, for those familiar with the area they are immediately recognisable. The exuberant colours and the wealth of detail encourage exploration and joyful recognition. A welcome feature that enlivens the hospital environment. During a short period at the end of the 1990s, the painting was removed for conservation. Many missed it and asked about the work during its absence and its return was greatly appreciated.

Walin worked on the painting in sculptor Bror Marklund's studio, the view from which she depicted. Although sketches and preliminary studies were made in Marklund's studio, the actual painting was completed one summer in Grisslehamn on the coast of the Sea of Åland.

View from Glasbruksgatan 25

Mona Huss Walin

Corridor between Lifts C and D, Floor 0

»My art is about my desire for the motif. That which I regard as lovely, lush and healthy is what I would like to convey.«

Mona Huss Walin

Utan början eller slut

Den som kliver in i den lilla Sjukhuskyrkan möts av Eva Kochs lysande och cirkelrunda videoinstallation. Är det en välbekant himlakropp? Först tycks stillheten total, men den som väntar kommer att upptäcka att bilden förändras. I en mycket långsam övergång blir solen till jorden som blir till månen, i en cykel utan början eller slut. Den enda tid som existerar är ögonblicket då någon träder in i rummet.

Eva Koch arbetar förutom med video också med skulptur och ljud. Hennes konst är ofta platsspecifik och interaktiv. Med ett avskalat och tydligt bildspråk som sol, jord

och måne, visar hon på delade mänskliga erfarenheter. Enkelheten öppnar upp till det storslagna. Bilderna i *Sken* kommer från NASA, en högborg för teknologi och vetenskap. I Eva Kochs skapelse, med manipulerade övergångar, blir de irrationella och låter oss öppna sinnet för naturens storhet och det obegripliga.

Sken

Eva Koch

Sjukhuskyrkan, plan 0

Without Beginning or End

If you enter the small hospital chapel you will encounter Eva Koch's dazzling, circular video installation. Is it a familiar celestial body? At first, the stillness appears to be total, but if you wait you will discover that the image changes. In a very slow transition, the sun becomes the earth and then the moon, in a cycle without beginning or end. The only time that exists is the moment someone enters the room.

In addition to video, Eva Koch also works with sculpture and sound and her art is often site-specific and interactive. With pared-back imagery such as the sun, the earth and the

moon she shows us shared human experiences. Simplicity opens up to grandeur. The images in *Shine* are from NASA, a stronghold of technology and science. In Koch's creation, with the manipulated transitions they become irrational and allow us to open our minds to the greatness of nature and the incomprehensible.

Shine

Eva Koch

The Hospital Chapel, Floor 0

Fuad Bahram

Ph. D, föreståndare, FoUUi Forskningscenter

Leaf cutter ants. Konstnär Sanna Kannisto. Hiss O, plan 5

Det är som en stor utställning! Varje dag när jag rör mig över stora ytor här på sjukhuset möter jag 100-tals konstverk. Mitt konstintresse är brett, men det är ändå den konst som bär något slags budskap som mitt hjärta klappar mest för. Till exempel Jessica Faiss verk *Arise*; ett liggande foto monterat som en ljuslåda, som ett fönster mot havet (s. 59). Blicken träffar bilden när man stiger ut ur hissen. Det är en bra placering, tycker jag. Man blir lugn. I korridoren utanför kvinnokliniken står en klassisk nakenstudie i vitaste marmor av Matti Haupt (s. 33). Det var den skulpturen jag mötte första gången jag besökte sjukhuset. Jag blev nästan kär! Jag uppskattar den stora variationen av konst, olika epoker och olika stilar. Ett annat verk jag tycker mycket om är *Leafcutter ants* av den finska konstnären Sanna Kannisto. Det är en serie med nio små bilder av myror som bär på blad, större än dem själva. De påminner om mig själv, min historia och min bakgrund. För mig förmedlar de bilderna mod, att inte ge upp utan att alltid försöka, även om det verkar övermäktigt.

Fuad Bahram

Ph. D, Director, FoUUi Research Centre

Leaf Cutter Ants. Artist Sanna Kannisto. Lift O, Floor 5

It's like a major exhibition! Every day, as I move around large areas of the hospital I encounter hundreds of artworks. I have a broad interest in art and I am particularly fond of art that has some sort of message, like Jessica Faiss's *Arise*, for example, a horizontal photo mounted like a light box, a window on the sea (p. 59). You see it as soon as you exit the lift. It is a good location for it, I think. It makes you calm. In the corridor outside the Gynaecological Unit, there is a classic nude in the whitest marble by Matti Haupt (p. 33). When I first visited the hospital, I encountered this sculpture. I almost fell in love! I appreciate the great variety of art from different eras and in different styles. Another work I like very much is *LeafCutter Ants* by Finnish artist Sanna Kannisto. It is a series of nine small images depicting ants carrying leaves, larger than themselves. They remind me of myself, my story and my background. For me, these images convey courage, to not give up and to always try even when everything seems overwhelming.

»För mig förmedlar bilderna mod, att inte ge upp utan att alltid försöka, även om det verkar övermäktigt.«

»For me, these images convey courage, to not give up and to always try even when everything seems overwhelming.«

Glädje i glas

Glaskonstnären Ulla Forsells skulpturer är en lekfull tolkning av den symboliska treenigheten. De skapades först till två taklanterniner på gamla akuten, men hänger nu i den interna trappan på röntgen.

Trianglar av svetsat järn bär upp skimrande fiskar, blommor, blad och förgyllda symboler för solen, månen och stjärnorna. Tretal på alla nivåer, genom elementen hav, jord och himmel. En positiv kraft i symboler som alla kan känna igen.

Ulla Forsells glaskonst är generös, gärna med prunkande blommor, blad och frukter. Skimrande effekter i glaset varvas med silver-

färgade och mörka partier. Nästan barockt, som hon själv uttrycker det. Naturen finns alltid där, men inte ohotad. Hennes inspiration kommer från gamla museisamlingar, korgar med förstelnade blommor och vindruvor, flaskor, trattar, magiska droppar från laboratorier, gamla fönsterglas och praktfulla speglar.

Treenighet

Ulla Forsell

Intern trappa, röntgenkliniken, plan 1

Joy in Glass

A playful interpretation of the symbolic trinity, glass artist Ulla Forsell's sculptures were first created for two ceiling lanterns in the old Emergency Room; now they hang in the stairwell of the X-Ray Clinic.

Triangles of welded iron support shimmering fish, flowers, leaves and gilded symbols of the sun, moon and stars. Trinities on all levels, through the elements of sea, earth and sky. A positive force in symbols that everyone can recognise.

Often featuring gorgeous flowers, leaves and fruit, Ulla Forsell's glass art is generous. Shimmering effects in the glass are inter-

persed with silvery and dark areas. Almost Baroque, as she herself puts it. Nature is always present, albeit not unthreatened. She draws inspiration from museum collections, baskets with petrified flowers and grapes, bottles, funnels, magical drops from laboratories, old window panes and magnificent mirrors.

Trinity

Ulla Forsell

Stairwell, the X-Ray Clinic, Floor 1

»Fiskarna är speglade invändigt för att skimra, blommor och blad är i klara färger som gult, rött, blått och grönt, måne, sol och stjärna är förgyllt glas.«

Ulla Forsell

»The fish are internally mirrored in order to shimmer, the flowers and leaves are bright red, blue and green, the moon and the stars are of gilded glass.«

Ulla Forsell

Fjärilar i metall

Den spröda lättheten är kanske det mest iögonfallande, men Roland Perssons fjärilar är gjutna i metall. De sitter på ståltrådar och formar moln i många olika skepnader. Beroende på hur ljuset faller ser det ut som om de flyger. Det skulpturala konstverket rör sig i gränslandet mellan objekt och teckning. Materialen är solida, men uttrycket flyhänt som resultatet av en skicklig tecknares hand. Fjärilarna tycks ha lyft från ett skissblock som lämnats ute i väder och vind.

Att gjuta av föremål, gärna i silikon, är något av Roland Perssons specialitet. Det kan handla om växter, frukter och djur i oväntade kombinationer. Eller ett helt bilvrak. Det är inte en skildring av verkligheten, snarare en bild av idén om verkligheten. Idén till *Fjärilsmoln* fick Roland Persson när han hittade döda insekter på fönsterbrädan i sin ateljé.

Fjärilsmoln

Roland Persson

Väntrum, röntgenkliniken, plan 0 och -1

Metal Butterflies

Roland Persson's strikingly delicate and light butterflies are, perhaps surprisingly, cast in metal. They sit on steel wires and form clouds in many different guises. Depending on how the light falls, they appear to be flying. The sculptural artwork finds itself in the borderland between object and drawing. The materials are solid, but the deft expression is the result of a skilled drawer's hand. The butterflies seem to have taken off from a sketch book that has been exposed to the elements.

Casting objects, preferably in silicone, is something of a speciality for Persson. They may be plants, fruits or animals in unexpected combinations. Or a complete car wreck. Not a depiction of reality, rather a representation of a concept of reality. Persson got the idea for *Butterfly Clouds* after finding dead insects on the windowsill in his studio.

Butterfly Clouds

Roland Persson

Waiting Room, The X-Ray Clinic, Floors 0 and -1

Ung kvinna i marmor

Den unga kvinnan i vit marmor skulle kunna vara sinnebilden för en klassisk skulptur. Samtidigt är det som om hon, ganska självmedvetet, är på väg att byta position. Den oseende blicken är vänd nedåt. Hon är avbildad i naturlig storlek, levande, men ändå inte. Så nära att det går att röra vid henne. Kanske bäst att inte störa? Det finns något påklätt över hennes nakenhet. Sockeln hon sitter på bär inskriptionen "Roma 1938". En upplysning om att det var där och då hon frös fast i tiden?

Matti Haupt, finländsk skulptör och målare, föddes 1912 i S:t Petersburg och dog 1999 i Helsingfors. "Haupt-flickor" var något av hans

signum. Ofta nakna, men också upphöjda och respektingivande, som de skulpturer från antiken och renässansen han var inspirerad av. Hans sittande flicka är huggen ur ett fem meter långt och tre meter högt marmorblock, efter flera års omsorgsfull modellering. Genombrottet kom med en separatutställning i Rom 1939 – en stad som, förutom Helsingfors och Paris, var av stor betydelse i hans konstnärskap.

Sittande flicka

Matti Haupt

Utanför kvinnokliniken, hiss C, plan 0

Young Woman in Marble

The young woman in white marble closely resembles a classic sculpture. At the same time, it is as if she, rather self-consciously, is about to change position. The unseeing gaze is directed downwards. Depicted in life-size, she is alive yet not. So close that we can touch her. But perhaps it is best not to disturb her? There is something clothed about her nudity. The pedestal she sits on bears the inscription "Roma 1938". Was it there and then she was frozen in time?

Born in 1912 in St Petersburg, Finnish sculptor and painter Matti Haupt died in Helsinki in 1999. "Haupt-girls" were something of his signature. Often naked, but also

elevated and awe-inspiring like the classic sculptures from Antiquity and the Renaissance that inspired him. After years of careful modelling, his seated girl emerged from a five-metre-long and three-metre-high marble block. Haupt received his artistic breakthrough with a solo exhibition held in Rome in 1939 – a city which, in addition to Helsinki and Paris, was a major source of inspiration for his art practice.

Seated Girl

Matti Haupt

Outside the Gynecological Unit, Lift C, Floor 0

Vattenspeglar

Keramiska fat kan bli konst på väggen. Hanna Järlehed blandar stengods- och porslinslera som hon formar fritt till föremål. Porslinsleran ger ett vitt underlag och stengodsleran styrka och hållfasthet. Med transparenta glasyrer i flera tjocka lager skapar hon en känsla av djup som påminner om vattenspeglar, iskorpor och växande mossor. Hennes arbete kretsar kring intresset för de keramiska materialen och deras uttryck.

De runda formerna kan också, kanske särskilt på ett sjukhus, föra tankarna till kroppens celler, mikrober och ett ögas iris. De

går att uppfatta både som en vattenspegel att se ner genom och ett öga att betraktas av. I det lite avskilda belägna väntrummet vid akutens entré är de runda keramikformerna ett välkommet inslag. Temat vatten knyter an till Pasi Autios videoverk ovanför receptionen.

Runda keramikformer

Hanna Järlehed

Akuten, entré, plan 0

»Jag började tidigt att jobba med glasyrer. Redan då var jag ute efter att få fram en sorts vattenspegel eller isyta som man kunde se ner genom.«

Hanna Järlehed

Water Mirrors

Ceramic plates can be art on a wall. Hanna Järlehed creates objects of mixed stoneware and porcelain clay. The porcelain clay provides a white surface and the stoneware clay strength and durability. With several thick layers of transparent glazes, she creates a sense of depth reminiscent of water mirrors, ice crusts and growing moss. Her work revolves around an interest in ceramic materials and their expressions.

The round forms can also, especially in a hospital, bring to mind the cells of the body, microbes and the iris of an eye. They may be

perceived both as a water mirror to look down through and as an eye that observes us. In the somewhat secluded waiting room at the Emergency Room entrance, the round ceramic forms are a welcome feature. The water theme connects to Pasi Autio's video work installed above the reception.

Round Ceramic Forms

Hanna Järlehed

Emergency Room, entrance, Floor 0

»I started working with glazes early on. Even then I was looking for a kind of water mirror or an ice surface that one could look down through.«

Hanna Järlehed

»Konsten kan trösta,
men också utmana.
Din situation avgör hur
du tolkar den.«

»Art can comfort,
and also challenge.
Your situation determines
how you interpret it.«

Rebecca Bachmann

Chief Bibliotek och Informationsservice

Fragment 1–4. Konstnär Ingunn Bakke. Korridor mot akuten, plan 0

Förutom att vara chef för biblioteket så är jag också konstansvarig på Södersjukhuset. Jag fungerar som länken mellan avdelningen för konst och sjukhuset. Jag åtog mig uppdraget eftersom jag har ett eget intresse av bild och form. Det visuella är viktigt, det påverkar människan på olika sätt. Man vill ha fint hemma, fint på jobbet och fint när man är sjuk. Det finns mycket forskning om sambandet mellan läkande och kultur, hur konst och kultur påverkar tillfrisknandet. Konsten kan trösta, men också utmana. Din situation avgör hur du tolkar den. Jag tycker om Mikael Lundbergs glasnegativ som är så fint monterade mot en silvermålade liten hörna med utsikt över Sachsska sjukhuset (s. 102). Bilderna är gamla arkivbilder av kvinnor från förfluten tid, och hela konstgestaltningen inklusive utsikten skapar en länk till historien. Materialiteten i konsten tillför ett värde. Till exempel de aluminiumgjutna verken som hänger i korridoren mot akuten – så knivskarpa konturer och fin skuggverkan, eller de runda keramiska väggskulpturerna med glasyrer i väntrummet ovanför akutmottagningen (s. 34). Utanför sterilen hänger ett par stora foton av Linda Hofvander som avbildar märkliga textila verk där varje fiber är i fokus. Och så har vi förstås S Camilla E Boströms *Up Yours!*. Jag blev helt knockad av den!

Rebecca Bachmann

Chief Librarian and Information Service

Fragments 1–4. Artist Ingunn Bakke. Corridor leading to the Emergency Room, Floor 0

In addition to being chief librarian I am also responsible for the art at the hospital. I act as a link between the art department and Södersjukhuset. I took on the task as I am interested in art and design. The visual is important and affects people in different ways. You want your home and your workplace to be nice and when you are ill you want your environment to be nice too. There is a lot of research on the connection between healing and culture, how art and culture promote recovery. Art can comfort, and also challenge. Your situation determines how you interpret it. I like Mikael Lundberg's glass negatives, which are so beautifully mounted against a silver-painted small corner with a view of the Sachsska hospital (p. 102). The pictures are archival images of women from bygone times, and the entire artwork, including the view, creates a link to history. The materiality of art adds value. For example, the cast aluminium works in the corridor close to the Emergency Room – with such razor-sharp contours and fine shadow effects, or the round, glazed ceramic wall sculptures in the lift hall above the waiting room (p. 34). Outside the Sterilisation Centre, there are a pair of large photos by Linda Hofvander that depict remarkable textile works in which each fibre is in focus. And then of course we have S Camilla E Boström's *Up Yours!* I was completely blown away by it!

Välkommen till Tilpo

Hans Eriksson började använda pseudonymen Fruis Tilpo som elev på Konsthögskolan i Stockholm på 1980-talet. Det egendomliga namnet ska ha kommit som en blixtnär från klar himmel. Så passar det också in i den alldeles särskilda värld som är Tilpos kännetecken. Färgstark och detaljrik, med en blandning av humor och allvar.

Associationen är fri, både i scenerier och rumsliga objekt. Några motiv är återkom-

mande, bland annat paret från 1700-talet, som här vandrar fram över vattnet i en simbassäng. Vad gör de i ett radhusområde om natten? De två ugglorna i bakgrunden tycks också undra. Det finns något självupplevt i alla Tilpos bilder och han menar att ingenting är slumpmässigt, även när han skildrar platser han inte har varit på. Han arbetar sällan ensam. Hustrun, Hanna Aihonen Eriksson, är i högsta grad delaktig i

skapandet. Hon kommer från teatern och har med tiden kommit att bli medförfattare och aktör i Tilpos bildberättelser. Det är förresten de äkta makarna vi ser skrida fram över vattnet.

Eskort

Fruis Tilpo (Hans Eriksson)

Akuten, plan -1

Welcome to Tilpo

Hans Eriksson began using the pseudonym Fruis Tilpo as a student at the Royal Institute of Art in Stockholm in the 1980s. Apparently, the strange name came like a bolt from the blue. It conforms perfectly to the peculiar world that is the hallmark of Tilpo's work. Colourful and detail rich, with a blend of humour and seriousness.

Free associations, both in terms of scenes and spatial objects. Some motifs are recurring, including the 18th-century couple who

walk on the water in a swimming pool. What are they doing in a residential area in the middle of the night? The two owls in the background seem to ponder the same question. There is something self-experienced in all of Tilpo's images where, according to the artist, nothing is random, not even the places he has never visited. He rarely works alone. His wife, Hanna Aihonen Eriksson, is very much involved in the creative work. With a background in theatre, she has become a

co-creator and actor in Tilpo's picture stories. By the way, they are the married couple we see striding forward on the water.

Escort

Fruis Tilpo (Hans Eriksson)

The Emergency Room, Floor -1

En egen historia

Keramikplattorna på pelaren vid akutmottagningens entré liknar ett bildspel men här är texten, eller snarare skriftens tecken, i högsta grad närvarande. Det går inte att läsa ett enda ord. Ändå har vi att göra med ett sorts dokument. Cecilia Kraitz har inspirerats av den svenske poeten Göran Sonnevis diktsamling *Det omöjliga*. I det här sammanhanget blir hennes tidigare konstverk, i kombination med nya, kanske snarare patientjournaler i keramisk gestalt. Kanske som de skulle kunna se ut bortom textens begränsning.

Cecilia Kraitz har använt sig av stengods som har bränts i elektrisk ugn med mycket hög temperatur. En traditionell teknik som gör godset tåligt. Hennes specialitet är annars

Raku, en tillverkningsmetod och filosofi med rötter i 1500-talets Japan. Föremålen bränns i vedugn och stoppas ner i sågspån eller löv som fattar eld. Efterbränningen får glasyren att krackelera i oväntade färgkombinationer. Raku är skörare än traditionell högbränd keramik och är därför svår att använda i sjukhusmiljö. Här finns ändå ett undantag – konstverket på väggen bakom pelaren. Sprickorna ses inte som fel och brister som ska rättas till, istället framhäver de skönheten i det levande och mänskliga.

Journaler

Cecilia Kraitz

Akuten, plan -1

»Då gick det plötsligt upp för mig att det var som patientjournaler. Människors liv och öden, alla individers egna historier.«

Cecilia Kraitz

One's Own Story

The ceramic tiles on the column at the entrance to the Emergency Room resemble a slide show but the text, or rather the signs of the writing, are highly present. One cannot decipher a single word. Still, we are dealing with a kind of document. Cecilia Kraitz's artwork was inspired by the Swedish poet Göran Sonnevi's collection of poetry *The Impossible*. In this context, her earlier works in combination with new ones are reminiscent of medical records in ceramic form. As they may have looked beyond the limitations of the text.

Cecilia Kraitz has used stoneware burnt at a very high temperature in an electric kiln. A traditional technique that makes the ware durable. Normally she uses the Japanese Raku method with roots in the 16th century, which involves burning objects in a wood-fired kiln and placing them in wood shavings or leaves that catch fire. The afterburning makes the glaze crackle in unexpected colour combinations. Raku produces ware that is more fragile than traditionally high-fired ceramics and thus more difficult to use in a hospital environment. Nevertheless, here we find an exception – the artwork on the wall behind the column. The cracks are not regarded as faults or defects to be corrected; instead, they enhance the beauty of that which is living and human.

Medical Records

Cecilia Kraitz

The Emergency Room, Floor -1

»I suddenly realised that they were like medical records. People's lives and fates, every individual's own story.«

Cecilia Kraitz

»Jag vill att verket ska vara berörande direkt vid första tillfället man möter det, men hoppas att det även senare kan erbjuda nya upplevelser, beroende på besökarens sinnestämning.«

Pasi Autio

»I want the work to have an immediate impact, and I hope that it subsequently can provide new experiences, depending on the mood of the visitor.«

Pasi Autio

Långsamt böljande

En bit av himlen speglas i en vattenyta. Krusningar och vågrörelser löser upp motivet och leder till obekanta vyer, för att sedan återvända till det igenkännbara. Vind och vatten möts i långsamt böljande cykler. Vad händer med tiden i en akutenré? Pasi Autio påminner oss om ögonblickets rymd, ett här och nu på en särskild plats i en utsatt och känslig situation. Hans videoverk är tonsatt i samarbete med kompositören Jakob Norgren. Med jämna mellanrum samspelar filmens rörelser med toner från blåsinstrument och syntar. Långa klanger dröjer sig kvar i rummet.

En harmonisk ljudvärld som förmedlar en lugnande känsla och ger andrum. Även ljudsignalen från kösystemet blir en del av harmoniken. Kompositionen är utformad med hänsyn till akutenré som plats. Det funktionella blir en del av det konstnärliga.

Ögonblickets rymd

Pasi Autio

Akutenré, plan -1

Slowly Undulating

A piece of the sky is reflected in the water. Ripples and waves dissolve the motif, leading to unfamiliar views, to later return to the recognisable. Wind and water converge in slowly undulating cycles. What happens to time in the entrance to the Emergency Room? Pasi Autio reminds us of the space of the moment, a "here and now" in a specific place in a vulnerable and delicate situation. His video work has been set to music in collaboration with composer Jakob Norgren. Every so often, the movement of the film is in unison with the tones from the wind instruments and synths. Drawn-out chimes linger in the room.

A harmonious soundscape that conveys a soothing feeling and provides a breathing space. Even the acoustic signal from the queueing system becomes part of the harmonics. The composition is designed to correspond to the entrance to the Emergency Room as a site. The functional becomes part of the artistic.

The Space of the Moment

Pasi Autio

The Entrance to the Accident and Emergency Department, Floor -1

Grandiost men litet

Eline Mugaas fotografier är en dialog med Siri Aurdal och hennes experimentella skulpturer. De båda konstnärerna kommer från olika generationer och har samarbetat i ett mångårigt forskningsprojekt, där Mugaas har dokumenterat och arkiverat den äldre Aurdals konstverk i ett samtal över tid och rum kring skisser, modeller och fotografier. Det är tydligt att skulpturerna på bilderna, med sina böljande och vingliknande former, är små nog att rymmas i en hand. Ändå finns där något storslaget. Det är ingen slump.

Aurdal slog igenom i slutet av 1960-talet med monumentala skulpturer i industrimaterial som plexi och glasfiber. Material som producerades av Norges oljeindustri. Hennes konst var radikal och samhällsmedveten, med tankar om konstens förhållande till arkitektur och betraktare.

I Mugaas tolkning, eller dokumentation av Aurdals skulpturer, finns en ömsint närhet som samtidigt förmedlar känslan av det grandiosa.

Scale Model#27 och #17

Eline Mugaas

Akuten, plan -1

Grandiose but Small

Eline Mugaas's photographs are in dialogue with Siri Aurdal and her experimental sculptures. The two artists from different generations have collaborated in a long-term research project. Mugaas has documented and archived the works of her senior, Aurdal, in a conversation across time and space in sketches, models and photographs. The sculptures, with their billowing and wing-like shapes, are small enough to fit in the palm of the hand. Still, there is something grandiose about them. And this is not accidental.

Aurdal had her breakthrough at the end of the 1960s with monumental sculptures of industrial materials such as plexi and fibre-glass. Materials produced by Norway's petroleum industry. Her art was radical and socially aware with ideas of how art relates to architecture and the viewer.

In Mugaas's interpretation, or documentation, of Aurdal's sculptures, a tender proximity conveys the sense of the grandiose.

Scale Model #27 and #17

Eline Mugaas

The Emergency Room, Floor -1

Tillbaka till naturen

Sällsamma livsformer lyser upp väggarna i bländande starka färger. Har vi att göra med sjöväxter eller något slags lav? Titeln *Fotosyntes* kan tolkas rätt och slätt som den naturvetenskapliga termen, hur växter får energi från solen. Här är laven intressant, eftersom den är en hybrid mellan alg och svamp. Algen ger energi genom fotosyntes, något svampen inte kan göra. Svampen däremot, suger upp vatten och ger laven en skyddande vävnad. Ytan på Matti Kallioinens skulpturer är skrovlig och förstärker känslan av levande organismer. Skulpturerna är tillverkade av Acrysal, en sammansättning av akryl och kristall. Den ojämna ytan består av glasfiber, lite grann som svampens skyddande vävnad.

Matti Kallioinens konst är mångsidig. Han har tidigare skapat storskaliga installationer och skulpturer, som för tankarna till science fiction, artificiell intelligens, datorspel och zombiefilmer. Naturvetenskaplig forskning och tekniska inslag är återkommande. I det här fallet möter vi naturen i en mer ursprunglig, men inte desto mindre fantasifull, form.

Fotosyntes

Matti Kallioinen

Akuten, plan -1

Back to Nature

Curious life forms illuminate the walls in brilliant, strong colours. Are we dealing with sea plants or some kind of lichen? The title *Photosynthesis* refers to how plants convert sunlight into energy. Here, lichen is interesting, as it is a hybrid between an alga and a fungus. The alga creates energy through photosynthesis, which the fungus is unable to do. The fungus, on the other hand, absorbs water and provides the lichen with a protective tissue. The surface of Matti Kallioinen's sculptures are rough, which accentuates the sense of living organisms. The sculptures are made of Acrysal, a combination of acrylic and crystal. The uneven surface is composed

of fibreglass, a bit like the fungus' protective tissue.

Matti Kallioinen's art is multifaceted. He has previously created large-scale sculptures, reminiscent of science fiction, artificial intelligence, computer games and zombie films. Scientific research and technical features are recurring themes in his work. In this case, we encounter nature in a more original, but no less fanciful, form.

Photosynthesis

Matti Kallioinen

The Emergency Room, Floor -1

»Kanske som att stå öga mot öga mot en vänligt sinnad, intelligent struktur eller livsform.«

Maja Droetto

Möte med en vänligt sinnad livsform?

Två gestalter lyser klargult i den inglasade gården. Vi bjuds att komma nära, men vad vi ser är inte givet. Skulpturerna inger en känsla av tyngdlöshet, som om de skulle sväva upp mot himlen om stålvejrnarna klipptes av. En ovanlig art från havens djup? Eller en sekvens från yttre rymden? De geometriska formerna blir fler och förändras beroende på var betraktaren står. Sedda rakt framifrån förenas gestalterna i kalejdoskopiska mönster, som om de vore djupt involverade i en ordlös kommunikation. Reflektionerna i glaset ger ytterligare en dimension.

Maja Droettos utgångspunkt är rummet, materialet och intresset för det som förbinder

natur, religion och vetenskap. Hon arbetar ofta i stora format med enkla industriella material. Skulpturerna i LED-neon och corten-plåt är tillverkade i mänsklig skala och placerade i ögonhöjd för att skapa en inkluderande känsla av värme och trygghet.

*Under molnen, över vidderna
Stilla i den rasande stormen*

Maja Droetto

Akuten, plan -1

A Meeting with a Friendly Life Form?

Two figures shine bright yellow on the glazed patio. We are invited to approach but it is not obvious what we see. The sculptures convey a feeling of weightlessness, as if they would float up to the sky if the steel wires were cut. A rare species from the deep sea? A sequence from outer space? The geometric shapes multiply and change, depending on the position of the viewer. Seen directly from the front, the figures blend into a kaleidoscopic pattern, as if deeply involved in a wordless dialogue. The reflections in the glass provide an additional dimension.

Maja Droetto's point of departure is the space, the material and an interest in that

which connects nature, religion and science. She often works on a large scale with simple industrial materials. The LED neon and corten steel sculptures have been produced on a human scale and installed at eye level in order to create an inclusive feeling of warmth and security.

*Under the Clouds, Across the Expanses.
Calm in the Raging Storm*

Maja Droetto

The Emergency Room, Floor -1

»Maybe it's like being eye to eye with a friendly, intelligent structure or life form.«

Maja Droetto

»Skönt,
här kommer Åke,
brukar jag tänka.
Jag gillar andan,
hans attack.«

»Great,
here comes Åke,
I usually think.
I like the spirit,
his attack.«

Anna Westring

Specialistsjuksköterska, intensivvård

Månsken. Konstnär Åke Pallarp. Bergrummet, hiss C, plan -4

Konst och miljö påverkar såklart, både oss som arbetar här och patienterna. På IVA där jag jobbar är det fysiska utrymmet för konst begränsat, lokalerna är inte anpassade för konst. Det är mycket apparater, skärmar och annat som tar plats. IVA ligger i den gamla delen av sjukhuset och här saknar jag ett estetiskt helhetsgrepp; det är annorlunda i de nya delarna. Långt ner i Bergrummet finns lokaler där jag undervisar i hjärt-/lungräddning. Vid arbetspassets slut, på väg mot hissen upp mot dagsljuset, passerar jag två verk av Åke Pallarp (s. 100). Jag var intresserad av hans konst redan innan jag såg dessa verk. "Skönt, här kommer Åke", brukar jag tänka. Jag gillar andan, hans attack. I en korridor uppe på plan 4 hänger två grafiska blad (s. 101) av Britta Marakatt-Labba som jag gillar mycket. Det finns egentligen inte tid att stanna och begrunda utan det blir mer att man tittar kort – många gånger. Och så har vi den monumentala målningen *Up Yours!* (s. 50) av S Camilla E Boström, som sträcker sig upp genom ett helt trapphus. Jag undrar hur konstnären tänkt, med den stora köttiga målningen invid operationsavdelningar. Den är härlig och dekorativ, den väcker tankar. Och storleken!

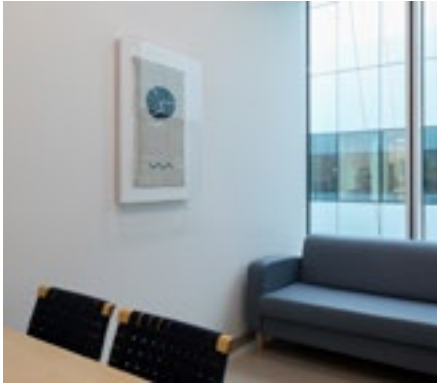
Anna Westring

Specialist nurse, Intensive Care Unit

Moonlight. Artist Åke Pallarp. Bergrummet, Lift C, Floor -4

Of course, the art and the environment affect both the patients and those of us who work here. In the ICU where I work, the physical space for art is limited, the premises are not adapted for art. There are many devices, screens and other things that take up space. The ICU is located in the old part of the hospital, which lacks an overall aesthetic approach; it's different in the newer parts of the hospital. Far down in the subterranean Bergrummet is where I teach cardio-pulmonary resuscitation. At the end of my shift, on the way to the lift that will take me up to daylight I pass two works by Åke Pallarp (p. 100). I was interested in his art even before I saw these works. "Great, here comes Åke," I usually think. I like the spirit, his attack. In a corridor on the fourth floor, there are two graphic prints by Britta Marakatt-Labba (p. 101) that I like very much. I haven't really time to stop and reflect; it's more like quick glances, repeated over time. And then we have S Camilla E Boström's monumental painting *Up Yours!* (p. 50), that extends up through an entire stairwell. I wonder what the artist was thinking, placing a huge, fleshy painting next to the Surgical Ward. It's magnificent and decorative, it's thought provoking. And the size of it!

*Originalverk av Mona Wassén.
Operationsavdelning,
pausrum plan 4*

*Original work by Mona Wassén.
Surgical Ward, Break Room,
Floor 4*

Handarbetets omsorg

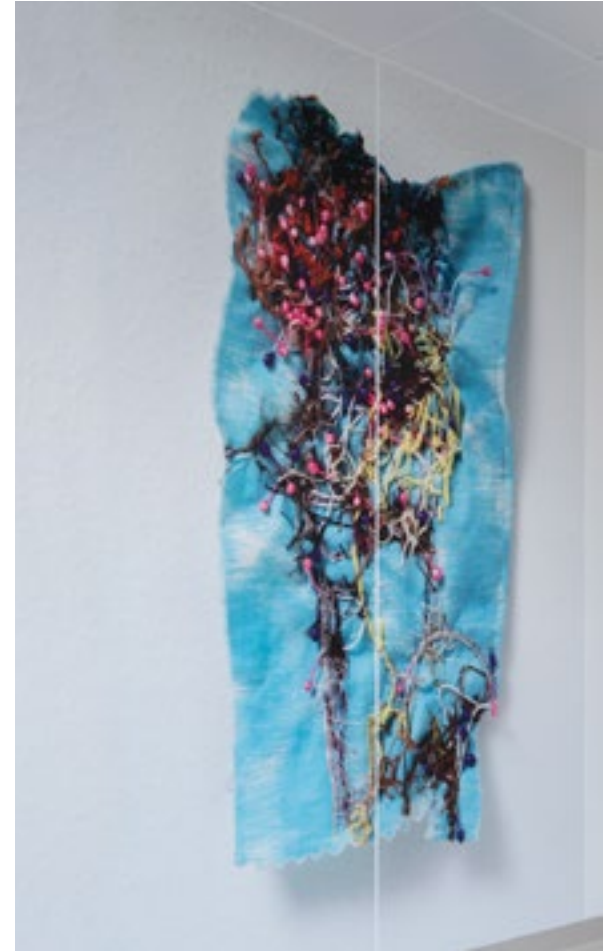
Mjuka tyger, garn, broderier, väggbonader och mattor. Ett oväntat inslag i en högteknologisk och steril miljö. Sjukhusets nya operationssalar liknar inga andra. Här syns handarbetets omsorg på flera nivåer, förutom den rent kirurgiska. Hur är det möjligt? Genom att lura ögat. De hårda hygienkraven i en operationssal gör det omöjligt att installera stora textilier. Här är det istället en känsla av tygets och garnets mjukhet som har återskapats genom förstora fotografier av verken som är infällda i väggen. Den tredimensionella illusionen är förbluffande. Om det så är Mija Renströms virkade gestalter med lekfulla livsformer och böljande sjögräs, eller Morteza Golestani innovativa mattkonst med motiv av persiska trädgårdar och jämtländska renar. Sex konstnärer och hantverkare har bidragit

med en stark personlig prägel och variationsrikedom. Utöver de redan nämnda medverkar Frida Berntsson med intrikata broderier, Matilda Dominique med skulptural garnkonst, Sofia Wahl med textila objekt och Mona Wassén med finstämda vävar i ull och bomull. Per Mannberg har fotograferat, och några av de små textila originalverken är inramade och går att se i personalrummen. Totalt är det 24 operationssalar och varje konstnär har bidragit med fyra konstverk var.

Operationssalar

Textilverk förstora som fotografier

Frida Berntsson, Matilda Dominique
Morteza Golestani, Mija Renström, Sofia Wahl
Mona Wassén. Hiss O, plan 2 och 4

Sofia Wahl

The Care of Handicraft

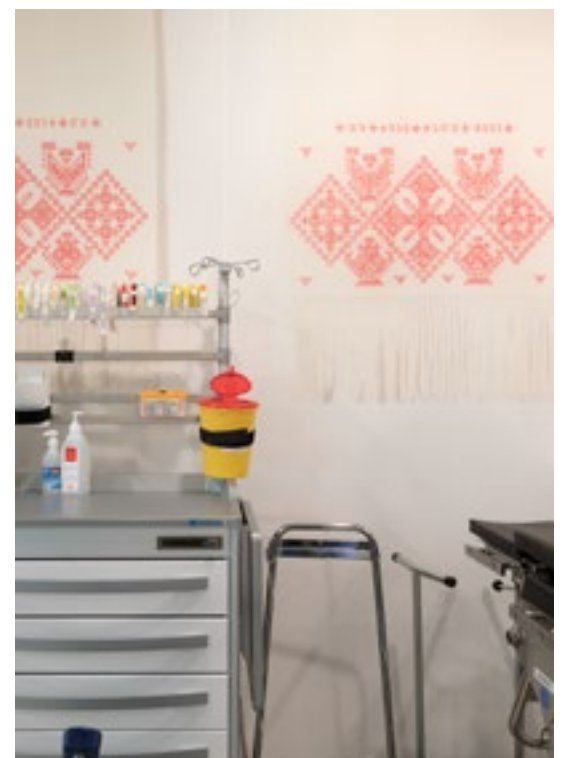
Soft fabrics, yarns, embroideries, tapestries and carpets. An unexpected feature in a high-tech and sterile environment. The hospital's new operating theatres are unique. The care of handicraft is visible here on several levels, in addition to that of the surgical variety. How is it possible? By tricking the eye. The strict hygiene requirements in an operating theatre makes it impossible to install large textiles. Instead, a sense of the softness of fabric and yarn is evoked by enlarged photographic representations inset in the walls. The three-dimensional illusion is stunning, be it Mija Renström's crocheted figures with animated life forms and billowing seaweed, or Morteza Golestani's innovative carpet art with motifs of Persian gardens and reindeers from Jämtland. Six artists and artisans have

contributed works of strong individuality and variety. In addition to those already mentioned, Frida Berntsson has produced intricate embroideries, Matilda Dominique sculptural yarn art, Sofia Wahl textile objects and Mona Wassén delicate connective tissue of wool and cotton. Per Mannberg has produced the photographs and some of the original works have been framed and are displayed in the staff room. A total of 24 operating theatres have been decorated and each artist has contributed four works.

Operating Theatres

Textile works enlarged as photographs

Frida Berntsson, Matilda Dominique
Morteza Golestani, Mija Renström, Sofia Wahl
Mona Wassén. Lift O, Floors 2 and 4

Frida Berntsson

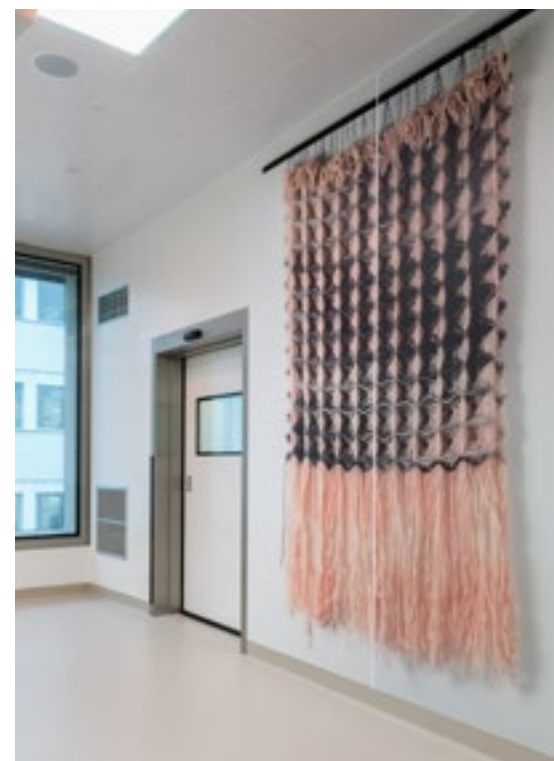
Mona Wassén

Morteza Golestani

Mija Renström

Matilda Dominique

34 meter puls och passion

Ett utropstecken i varma och pulserande färger, som i trots mot tyngdlagen rinner upp mot taket istället för ner mot golvet. Nio våningar och 34 meter. Ett verkligt landmärke som också syns utifrån. Den som blickar ner från de övre planen kanske drabbas av svindel, men av en glädjande sort. Väggen ger en uppiggande effekt – puls, energi och passion. En känsla av kraft och kamp. S Camilla E Boström har arbetat i snabb takt med sina sprayburkar på en enda enormt stor duk i ett stycke. För att genomföra projektet hyrde hon en hangar utanför Göteborg.

När målningen installerades på sjukhuset anlätades fasadklättrare, vars förmåga till precision ställdes på prov. Ett kraftfullt konstverk med högt tempo, samtidigt som svala toner i grönt, ljusblått, turkost och vitt ger inslag av lugn. Det råa uttrycket kan associeras till gatukonst och graffiti, men också den abstrakta konstens andliga dimensioner.

Up Yours!

S Camilla E Boström

Hiss O, plan -3 till 5

Thirty-four Metres of Pulse and Passion

An exclamation mark in warm and pulsating colours, defying the law of gravity, extends up towards the ceiling instead of down towards the floor. Nine floors and 34 metres. A genuine landmark, also visible from outside. Looking down from the upper levels, one may experience vertigo but of a joyful kind. The wall produces an invigorating effect – pulse, energy and passion. A sense of power and struggle. S Camilla E Boström has worked rapidly with her spray cans on a canvas so enormous that she had to rent a hangar outside Göteborg in order to execute the project.

The painting was installed at the hospital by façade climbers, whose capacity for precision was put to the test. A powerful artwork with a high tempo, in cool hues of green, light blue, turquoise and white providing a sense of calm. The raw expression may be associated with street art and graffiti, as well as with the spiritual dimensions of abstract art.

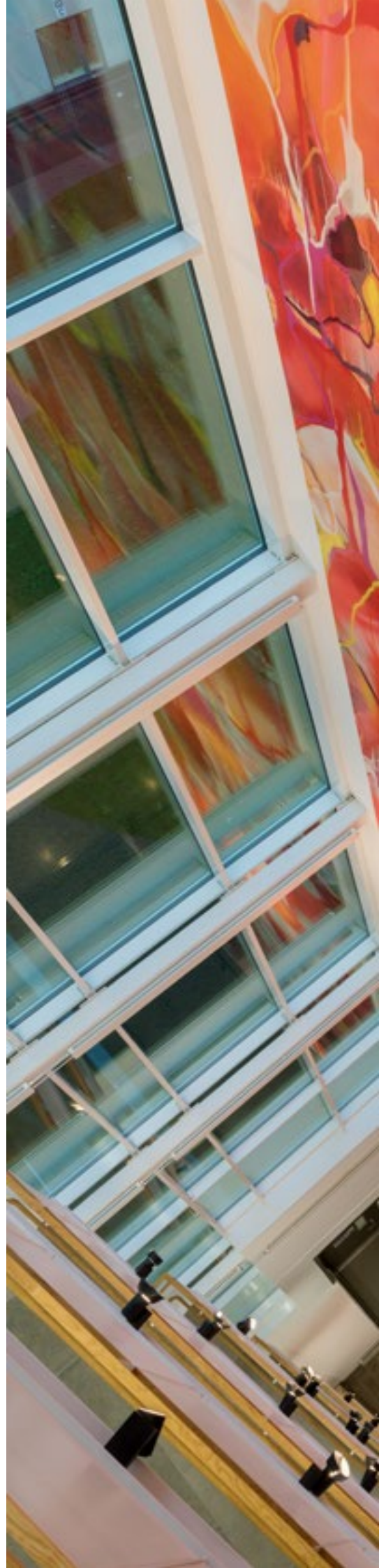
Up Yours!

S Camilla E Boström

Lift O, Floors -3 to 5

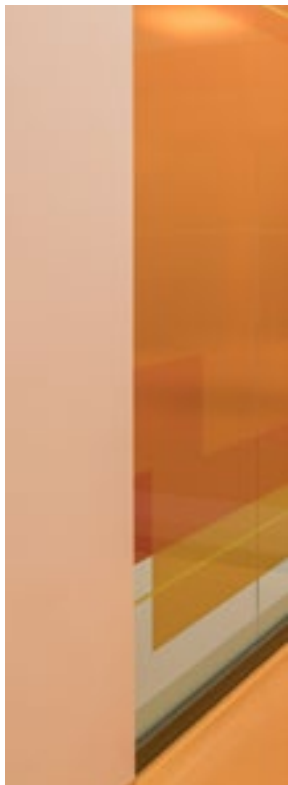

»Titeln *Up Yours!* är en kommentar till sjukdomar och andra svårigheter som bekämpas på Södersjukhuset.«

S Camilla E Boström

»The title *Up Yours!* is a statement on the diseases and ailments that Södersjukhuset is fighting against.«

S Camilla E Boström

En labyrint, ett kretskort, en gåta

Nabolag betyder grannskap på norska. Det är stadsplanen för Södersjukhuset och det intelligande grannskapet i fågelperspektiv som gett mönstren på de färgstarka glasväggarna i de båda tekniktornen. Det östra och det västra håller upp den nya behandlingsbyggnaden likt två "stammar". Former av olika byggnader har bildat en abstrakt mönsterslinga som upprepas med olika förskjutningar och linjer. Den norske konstnären Harald Fenn har omskapat det intelligande grannskapet till ornamentala ytor. De ger byggnaden en karaktär och binder samman våningarna.

Konturerna av enkla byggnadsformer har satts ihop till en igenkännbar arkitektonisk form, tryckt på baksidan av härdat glas från golv till tak. Självt gör konstnären jämförelser med kretskort och labyrinter, avancerade skapelser som kan te sig gåtfulla, trots raka

linjer och en avskalad geometri. Tornen går genom sju våningsplan, alla med en egen färgton i flera skikt och med olika transparens. Som regnbågens ljusspektrum från rött till violett. Det är totalt 1 300 kvadratmeter fördelat på cirka 800 glasskivor. Genomskinliga partier avslöjar den gråa och obearbetade betongväggen bakom glaset. Betongens råa yta förstärker glasets genomsynlighet och ger en känsla av djup.

Kulören i varje våningsplan följer med in i olika öppningar och frekvent använda rum och trapphus inne i tekniktornen.

Nabolag

Harald Fenn

Hiss O, plan -5 till 4

A Labyrinth, a Circuit Board, a Riddle

Nabolag means 'neighbourhood' in Norwegian. The city plan of Södersjukhuset and the bird's-eye perspective of the adjacent area inspired the pattern on the colourful glass walls in the two technology towers. The east and west technology towers support the new treatment building like two "trunks". Outlines of buildings have created an abstract pattern loop that is repeated with slight changes and lines. The Norwegian artist Harald Fenn has translated the adjacent neighbourhood into ornamental surfaces, which provide the building with character and interlink the floors.

Contours of simple building elements have been put together into a recognisable architectural form, printed on the back of sheets of toughened glass, installed from floor to ceiling. The artist draws a parallel to circuit boards and labyrinths, advanced constructions that may appear enigmatic,

despite their straight lines and stripped-down geometry. The towers extend through seven floors, each with their own colour scheme, in several layers and with different degrees of transparency. Like the light spectrum of the rainbow, from red to violet, it covers an area of 1,300 square metres distributed on 800 glass sheets. Transparent sections reveal the grey and untreated concrete wall behind the glass. The raw surface of the concrete accentuates the transparency of the glass and creates a sense of depth.

The colour of each floor continues into various openings and frequently used rooms and staircases inside the technology towers.

Nabolag

Harald Fenn

Lift O, Floors -5 to 4

Gabriel Bermúdez Johansson

Sjuksköterska, akutmottagningen

Up Yours! Konstnär S Camilla E Boström (s. 50)

Jag är glad över att interiören på mottagningen är så genomtänkt med ljus och färg. Från praktik och jobb på andra arbetsplatser under studietiden märker jag skillnaden, här känner jag mig piggare tack vare miljön. S Camilla E Boströms stora målning *Up Yours!* är det första och det sista jag ser på jobbet, den knyter ihop dagen. Mycket annat på sjukhuset är så sterilt, fyrkantigt och ordnat och därför funkar denna organiska målning så bra, den bryter av. Den kan också ses av så många då den sträcker sig genom alla våningsplan, den binder ihop. Rött kan ju annars vara en färg som upplevs provokativ, men så blir det inte alls här. En annan av mina favoriter är konstverket av Maja Droetto (s. 44). Skulpturen hänger i en liten innergård med grön växtlighet på marken. Den lyser så fint när det är mörkt ute. Sjukhuset är ju igång dygnet runt och en del av konsten får särskild betydelse när man jobbar natt.

Gabriel Bermúdez Johansson

Nurse, the Emergency Room

Up Yours! Artist S Camilla E Boström (p. 50)

I am happy that the interior of the Emergency Room is so well thought out in terms of light and colour. I notice the difference here compared to my internships and jobs at other workplaces during my student days. Thanks to the environment I feel much more energetic. S Camilla E Boström's large painting *Up Yours!* is the first and the last thing I see at work, it wraps up the day. So much in the hospital is sterile, square and ordered and therefore this organic painting works so well, it creates a contrast. As it extends through all the floors it can be seen by many, and connects things. Red may be perceived as provocative, but that is not the case here. Another of my favourites is Maja Droetto's artwork (p. 44). The sculpture hangs in a small inner courtyard; the ground of which is covered with green vegetation. It lights up so nicely when it is dark outside. As the hospital is in operation around the clock, some of the art takes on a special significance when you work at night.

»Sjukhuset är ju igång dygnet runt och en del av konsten får särskild betydelse när man jobbar natt.«

»As the hospital is in operation around the clock, some of the art takes on a special significance when you work at night.«

»Jag tilltalas av detta skrämnda, hoppiga lilla djur som jag blåser upp i storlek och förser med styrka och pondus.«

Margit Brundin

Inte en gullig kanin

En hare blickar långt ner mot korridoren. Kanske är det en kanin, men det är inte så viktigt. Oavsett vad, ser den ut att kunna hoppa iväg om någon kommer för nära. Eller vända på huvudet och möta dig med en allvarsam blick. Harens plats är väl vald, i underlandet, nere vid foten av den 34 meter långa målningen *Up Yours!* som löper längs med den lika höga trappan.

Haren har varit keramikkonstnären Margit Brundins favoritmotiv i över ett decennium. Hon använder den som en berättare i gränslandet mellan djur och människa. Det stora

och lilla behandlas i en vardaglig kontext. Hennes material är stengodslera och i den arbetar hon fram pälsens struktur i minsta detalj med olika riktningar och virvlar. Djurvärlden har alltid intresserat henne; djurens känsloliv, hur de tänker, lever, deras ordlösa kommunikation och kärleken de sprider.

Watching the horizon

Margit Brundin

Hisshall O, plan -3

»I am attracted to this frightened, jumpy little creature. By enlarging it, I give it strength and authority.«

Margit Brundin

Not a Cute Rabbit

A hare looks down the corridor. It could be a rabbit, but it's not so important. Whatever it is, it looks like it could hop away if someone gets too close. Or turn its head and give you a serious look. The hare's place is well chosen, in wonderland, at the bottom of the 34-metre-long painting *Up Yours!*, which runs along the entire staircase.

The hare has been ceramicist Margit Brundin's favourite motif for over a decade and she employs it as a narrator in the borderland between the animal kingdom and the human world. The large and the small are dealt with in an everyday context. Her

preferred material is stoneware clay, with which she develops the smallest details of the structure of the fur, using different directions and whirls. The animal kingdom has always fascinated her; the emotional life of animals, how they think, live, their wordless communication and the love they spread.

Watching the Horizon

Margit Brundin

Lift lobby O, Floor -3

Putti, putti

Putti är ett välkänt motiv från konsthistorien. Knubbiga och nakna småbarn med blommor, druvklasar och girlander. Ibland med vingar. Andliga varelser som, inte alltid med gott uppsåt, personifierar människans själsliv. I sällskap med kärleks gudinnan Afrodite förbådar de kärlek och blind passion, med vinguden Dionysos extas och överflöd. Tillsammans med Pan, skogens gud, ställer de mest till med sattyg. Med jungfru Maria är de plötsligt en inkarnation av renhet och oskuld.

Putti, putti

Putti are well-known art-historical motifs. Chubby, naked child figures with flowers, bunches of grapes and garlands, often winged. Spiritual beings who, not always well-intentioned, personify the spiritual life of humans. In the company of the goddess of love, Aphrodite, they herald love and blind passion; with Dionysos, the god of wine, ecstasy and abundance. Together with Pan, the god of the forest, they mostly make mischief. And with the Virgin Mary they suddenly become an incarnation of purity and innocence.

The putti we see here do not appear to be ruled by a divinity. There are many small details to discover, such as a tiny toy truck, a teddy bear who looks questioningly at the children. After a wild game among the summer flowers it can be a good idea to offer something to drink. The large glass windows previously were a source of natural light in the old chapel at Södersjukhuset; here, against the white walls of the corridor, they take on a different character. The artist is unknown. The year 1947 and the name of a light factory, Böhlmark, are engraved. In classical art, putti also served as guides who lead souls to life after death.

Chapel Window

Unknown Artist

Lift O, Corridor Floor -3

De putti vi möter här tycks inte vara styrda av någon gudomlighet. Det finns många små detaljer att upptäcka, en liten leksaksvagn, en nalle som betraktar barnen med frågande blick. Efter en vild lek bland sommarens blommor kan det vara bra att bjuda på något att dricka. Tidigare var de stora glasen ljusinsläpp i Södersjukhusets gamla kapell, här får de en annan prägel mot korridorens vita väggar. Vem som har skapat dem är okänt, men årtalet 1947 är ingraverat, tillsammans med

Böhlmark, som var namnet på en lampfabrik. I den klassiska konsten är putti också vägledare av själar till livet efter döden.

Kapellfönster

Okänd konstnär

Hiss O, korridor plan -3

Ingenmansland

»Jag är intresserad av vakuum som uppstår mellan förflyttningar vi gör. Tid i verklig form, tid som fördriv, tiden som går medan vi väntar.«

Jessica Faiss

Jessica Faiss arbetar med många konstnärliga uttryck – måleri, teckning, performance och installation. Men framförallt är hon verksam inom video. Hon skildrar ofta en resa och de landskap som flyter förbi kan vara en svensk leråker såväl som ett dimhöljt hav i Vietnam. Eller motorvägar och höghus i Tokyos mest futuristiska distrikt. Tidens rörelse är det viktiga, inte ett visst resmål. Inget särskilt händer, det finns ingen spännande handling att dras in i. Däremot en känsla av att vara försjunken i sina egna tankar och drömmar. Kanske behövs inga tankar alls, bara ett

stillsamt nu. En paus från alla intryck och krav på aktivitet.

Arise är inte ett videoverk, men bär många av de signum som är typiska för Jessica Faiss. En stillbild i en ljuslåda, dubblerad och spegelvänd, med ett ljusstken. Hav, sten, himmel med molnslöjor – inget mer. Ett avskalat ingenmansland som öppnar upp för det storslagna.

Arise

Jessica Faiss

Hisshall O, plan 0

No Man's Land

»I am interested in the vacuum that arises between the movements we make. Time in real form, time as pastime, the time that passes while we wait.«

Jessica Faiss

Jessica Faiss works with multiple artistic expressions – painting, drawing, performance, installation and, above all, video. Often depicting a journey, the passing landscapes can be a muddy Swedish field or a mist-shrouded sea in Vietnam. Or motorways and high-rise buildings in Tokyo's most futuristic district. The movement of time is the important thing, not the destination. Nothing special happens, there is no exciting plot to be drawn into. Instead, there is a feeling of being immersed in one's own thoughts and dreams. Maybe thoughts are not needed, just a peaceful

'now'. A break from all the impressions and demands for activity.

Although it bears many of the hallmarks that are typical of the work of Jessica Faiss, *Arise* is not a video work but a still image in a light box, doubled and mirrored, brightly glowing. Sea, stone, sky with veils of clouds – nothing more. A stripped-down no man's land that opens up to the grandiose.

Arise

Jessica Faiss

Lift lobby O, Floor 0

Stilla, rofyllt, värdigt

Två avskedsrum och två väntrum förenas av en gemensam entré. Tillsammans utgör de en helhet där konstnären Johan Ledung omsorgsfullt har valt material som rymmer spår av liv. De olika delarna talar olika språk, men utgör samtidigt en vilsam enhet. Johan Ledung är framförallt en målare. Med skenbart små medel – rutor, ränder och prickar – når han ögonblicket då ingenting blir någonting. Eller tvärtom. Här är måleriet i högsta grad närvarande, men inte bara genom färg på duk. De många materialen och deras ytbehandling är också del av ett måleriskt uttryck. Härdat glas med handmålade cirklar, väggpartier och dörrar i ljus ekfanér, handtuftade ryamattor och panelgardiner som skapar ett dämpat ljusspel och ger avskildhet. Formspråket är organiskt, levande och vackert. De små målningarna,

som liknar fotografier av bleknade landskap, har han skapat av kaffe och vatten.

På initiativ av Johan Ledung har också bårtäcken och ikoner inkluderats i avskedsrummen. Mjuka bårtäcken vävda av Birgitta Nordström som följer kroppens konturer utan att tynga ner.

Tyger som kan famna och hjälpa till i sorg, trauma och förlust. På altarbord av kalksten placeras Michael Hälzons ikoner. När de inte används viks de ner i askar, eftersom de som besöker avskedsrummen tillhör olika livsåskådningar och religioner.

Spår av liv

Johan Ledung

Rum för avsked, plan -3

Peaceful, Tranquil, Dignified

Two farewell rooms and two waiting rooms are united by a shared entrance. Together they form a whole in which the artist Johan Ledung has carefully chosen materials that contain traces of life. Although the different parts speak different languages, together they form a peaceful unity. Johan Ledung is primarily a painter. With seemingly small means – squares, stripes and dots – he achieves the moment when nothing turns into something. Or vice versa. Painting is absolutely present here, not only through paint and canvas. The various materials and their surface treatment also form part of a painterly expression. Tempered glass and hand-painted circles, wall sections and doors in light oak veneer, hand-tufted rugs and panel curtains create a subdued play of light and provide privacy. The idiom is organic, alive and beautiful. The small paintings

resembling photographs of faded landscapes were created from coffee and water.

At Johan Ledung's initiative, winding sheets and icons have also been included in the farewell room. Soft winding sheets woven by Birgitta Nordström follow the contours of the body without weighing it down.

Fabrics that embrace and provide comfort in times of grief, trauma and loss. Michael Hälzon's icons are placed on the limestone altars. When not used they may be put away in boxes, as those who visit the farewell rooms have different views of life and religions.

Traces of Life

Johan Ledung

The Farewell Room, Floor -3

Gustav Fridell

Sjukhusvaktmästare, Servicegruppen

Jubé vert et rose. Konstnär Petter Kreuger. Hiss L, plan -2

Jag har bra koll på det här huset – och på konsten. I mitt jobb kan jag stanna upp och faktiskt titta på konstverk som intresserar mig. Utanför klädförrådet vid L-hissen hänger ett litet verk av Petter Kreuger som heter *Jubé vert et rose*. En period jobbade jag med att fylla på förrådet och flera gånger i veckan stannade jag med vagnar utanför dörren där bilden hänger. Det blev liksom som "min" bild, kändes det som. Jag tilltalas av färg, kompositioner och geometriska former. En gestaltning som stämmer in på det är *Nabolag* av Harald Fenn (s. 52). Verket sträcker sig genom flera våningsplan, det är geometriska former på glas och varje våningsplan har sin färg. Jag blir nostalgisk av verket, det påminner om en estetik från förr: Färgerna, linjerna och geometrin associerar jag till tv-spelet Mega Man på 80-talet, ett av de tidiga tv-spelen. Jag tycker egentligen inte att det finns några begränsningar när det gäller uttryck och innehåll för konst på sjukhus... Det går inte att sätta upp begränsningar för konsten. Men det är klart, rent praktiskt är det bra om den inte sticker ut från väggen då man kommer körande med vagnar.

Gustav Fridell

Hospital caretaker, Service Group

Jubé vert et rose. Artist Petter Kreuger. Lift L, Floor -2

I know this building very well. In my job I can pause and look at the artworks that interest me. Outside the clothing supply room at the L-lift, there is a small work by Petter Kreuger called *Jubé vert et rose*. For a while, my job was to fill up the supply room and several times a week I would stop with my trolley outside the door where the picture hangs. It sort of became "my" picture. I am attracted by colours, composition and geometrical forms. A work that fits the description is *Nabolag* by Harald Fenn (p. 52). The work extends through several floors, with geometric forms on glass and each floor has its own colour. The work makes me nostalgic, it reminds me of a bygone aesthetic: I associate the colours, the lines and the geometry with Mega Man, one of the first video games in the 1980s. I don't really think there are any restrictions in terms of expression or content for art in hospitals... You can't set limits for art. But in practical terms, it's obviously not a good thing if it sticks out from the wall when you pass by with your trolley.

»Färgerna, linjerna och
geometrin associerar jag till
tv-spelet Mega Man på 80-talet,
ett av de tidiga tv-spelen.«

»I associate the colours,
the lines and the geometry
with Mega Man, one of the first
video games in the 1980s.«

Flera av skulpturerna i Trädgårdslunden är hämtade från Region Stockholms rika konstbestånd. De har tidigare haft sin plats på något av länets sjukhus, men i samband med om- och nybyggnationer har de fått nya placeringar. Som här – i Södersjukhusets vackra och nya Trädgårdslund.

Several of the sculptures in the Garden Grove come from Region Stockholm's rich art collection and were previously placed in several of the region's hospitals. Due to the renovation and new construction they have been relocated. As here – in Södersjukhuset's new, beautiful Garden Grove.

»Det går inte att klämma
ur sig en skulptur.
Jag prövar mig fram
och en dag när man ska
gå ifrån ateljén och
redan har kappan på
– så ser man det bara!«

Eva Lange

Ingen vanlig byggnad

Eva Lange kallar sin skulptur för *Byggnad*. Ett konkret och enkelt namn, helt i avsaknad av poetiska krusiduller. Men vad är det vi ser? Ingen vanligt förekommande byggnad, åtminstone inte för ett sjukhusområde. Om någon bor där är det en mycket liten person. Den toppiga kupolen för kanske tankarna till en bakelse, men skulpturen är gjord av solid sten, närmare bestämt granit. Trots den blygsamma skalan finns där något monumentalt. Är det i själva verket ett hemlighetsfullt tempel? Och var finns i så fall ingången?

Eva Lange har kallats för den svenska skulpturens "grand old lady". Hon skapar former som leker med betraktarens förnimmelse och tolkning. Hennes formspråk har kallats stramt och klassiskt såväl som organiskt och vibrerande av liv. I Eva Langes värld behöver det ena inte utesluta det andra.

Byggnad

Eva Lange

Trädgårdslunden

»It is not possible to
force a sculpture. I try
out things and one day
when you're leaving
the studio and already
have your coat on
– you just see it!«

Eva Lange

No Ordinary Building

Eva Lange calls her sculpture *Building*. A concrete and simple name, completely devoid of poetic frills. But what do we see? Not an ordinary building, at least not for a hospital area. If anyone lives there they must be very small. The pointed cupola may bring to mind a pastry, but the sculpture is made of solid stone, specifically granite. Despite the modest scale there is something monumental about it. Is it perhaps a secret temple? And if so, where is the entrance?

Eva Lange has been called the Grand Old Lady of Swedish sculpture. She creates forms

that play with the viewer's perception and interpretation. Her idiom has been described as strict and classic as well as organic and filled with life. In Eva Lange's world, one need not exclude the other.

Building

Eva Lange

The Garden Grove

Gestalter bland vågorna

Stig Blombergs skulpturer syns på många offentliga platser i Sverige. Han var en av 1900-talets mest anlitade skulptörer och skildrade gärna barn och ungdomar, men också mytologiska, historiska och exotiska motiv. Den abstrakta skapelsen *Vattenlek*, här i mindre format, står också som fontän utanför Gamla Stadens torg i Lidköping. Även utan vatten går det att föreställa sig gestalter bland vågorna. Gå gärna nära. Visst syns två kvinnor? Betraktade rakt ovanifrån ser de ut att avslappnat flyta på rygg, men från sidan tycks de simma på mage i högt tempo. Kanske i släptåg efter en stor sjöfågel.

I Stockholm är det runda gjutjärnsräcket på Centralstationen Stig Blombergs mest kända landmärke. "Ringens" har varit en given mötesplats sedan 1959. Den kom till i samband med tunnelbanans födelse, när gången mellan T-Centralen och Centralstation Stockholm stod klar. *Vattenlek* placerades i Lidköping samma år, men varianten här i Skulpturparken är från 1966.

Vattenlek

Stig Blomberg

Trädgårdslunden

Figures Among the Waves

Stig Blomberg's sculptures can be seen in many public places throughout Sweden. One of the 20th century's most sought-after sculptors, he had a predilection for depicting children and young people as well as mythological, historical and exotic motifs. The abstract creation *Water Play*, here in a smaller format, is also installed as a fountain at the Gamla Staden Square in Lidköping. Even without water, it is possible to imagine figures among the waves. Please get close. Surely

two women are visible? Seen directly from above, they appear to float languidly on their backs, but from the side they seem to be swimming face down at high speed. Perhaps they are being towed by a giant seabird.

The circular cast iron railing at Stockholm Central Station is Stig Blomberg's best-known landmark. "The Ring" has been a given meeting place since 1959. It came into being in connection with the birth of the Metro, when the passage between T-Centralen and

Centralstation Stockholm was completed. *Water Play* was installed in Lidköping the same year. The version in the Sculpture Park is from 1966.

Water Play

Stig Blomberg

The Garden Grove

Sträng och ömsint

Skulptören, tecknaren och akvarellisten Torsten Fridh är kanske mest känd som kvinnskildrare. Närstående personer stod ofta modell och avbildades i lera, trä eller sten. Inspirationen kom från klassiska källor – antik grekisk konst med harmoniska proportioner, men också det forntida Egypten med stramare linjer. Skulpturen *Fransyskan* bär på båda dessa kvalitéer, med ett uttryck mellan det stränga och det ömsinta.

Torsten Fridh förlorade sin mor när han var fyra år gammal. Saknaden efter henne var en förklaring till att han så ofta skildrade kvinnor i sin konst, enligt honom själv. Men det var också modern som inspirerade honom till en bana som konstnär. När hon inte arbetade på fäbodarna i Jämtland målade hon tavlor. Torsten Fridh började sin yrkesbana som murare, som sin far och sina bröder, men steg för steg rörde han sig bort från den utstakade

banan och började på Konstakademiens skulpturlinje 1945. Murarskjortan, däremot, behöll han på resten av sitt liv.

Fransyskan

Torsten Fridh

Trädgårdslunden

Strict and Tender

Sculptor, drawer and water colourist Torsten Fridh is perhaps best known for his depictions of women. His models were often people close to him whom he portrayed in clay, wood or stone. He took inspiration from classical sources – the harmonic proportions of ancient Greek art and the straight lines of ancient Egyptian sculpture. With an expression between the rigorous and the tender, the sculpture *The French Woman* embodies both of these qualities.

Torsten Fridh lost his mother when he was four years old, which, he claimed, may explain why he so often depicted women in his art. His mother inspired him to become an artist. When she was not working on the farm in Jämtland, she painted. Like his father and brothers, Torsten Fridh began his professional career as a mason, gradually moving away from this marked-out path and began studying at the Royal Academy of Fine Arts in Stockholm in 1945. He kept, however, his mason shirt for the rest of his life.

The French Woman

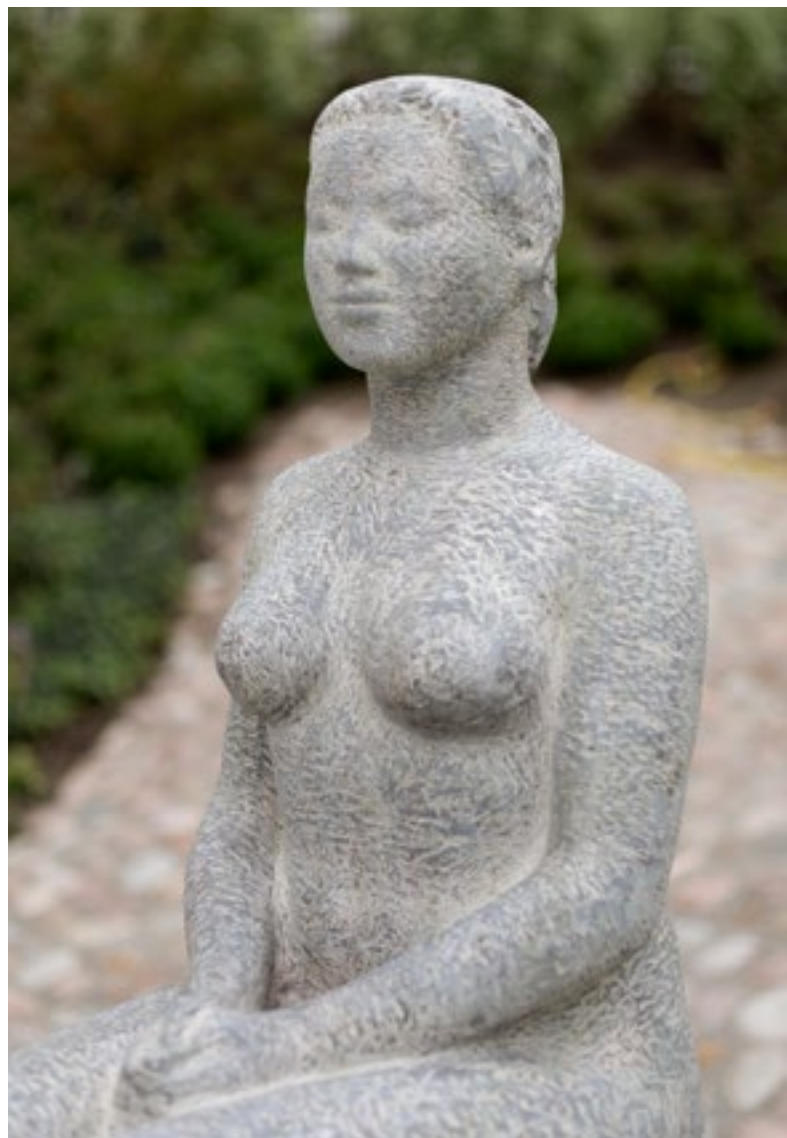

Torsten Fridh

The Garden Grove

»Jag letade efter någonting som skulle kunna berätta något, men samtidigt vara så intetsägande att det skulle kunna bli vad som helst för vem som helst. Och därmed inkluderande.«

Rebecka Bebben Andersson

»I was looking for something that could say something, and at the same time be so bland that it could mean anything to anyone, and thus be inclusive.«

Rebecka Bebben Andersson

Positiva fakta

Rebecka Bebben Anderssons reliefer i gjuten aluminium kan på nära håll upplevas som abstrakta. Det silverskimrande konstverket sträcker sig genom 86 meter korridor. Tar man sig runt går det att utläsa ett budskap, eller snarare ett torrt konstaterande: "Mats Wikström föddes här (det var 1954)." Vem är Mats Wikström? Inte många vet och det är också poängen. Vi bär alla på information som är lika viktig som konsten på väggen. Vem som helst hade kunnat presenteras med namn, plats och födelseår. Men Mats Wikström har ändå en särskild koppling till konstverket. Han är aluminiumgjutare och konstnär, bosatt i Råneå och född på Södersjukhuset. Rebecka Bebben Andersson mötte honom när hon funderade på sin idé och föreslog att han skulle låna ut sin "kartnål" till hennes konstverk. Resten är historia.

Modellerna till relieferna är gjorda i fogskum, ett material som kräver snabbhet och är svårt att kontrollera men också ger en känsla av spontanitet och tillfällighet. Det sväller som en jäsande deg och ser mjukt ut, även när det stelnar. Känslan av mjukhet är kvar också efter gjutningen i hårt aluminium. Ytan skiftar från matt och torr svärta till det polerat blanka. Det är ett tåligt konstverk och konstnären uppmuntrar oss att röra vid det.

Mats Wikström föddes här (det var 1954).

Rebecka Bebben Andersson

Hiss N, vårdavdelning plan 6

Positive Facts

When experienced close up, Rebecka Bebben Andersson's cast-aluminium reliefs appear to be abstract. The shimmering silver artwork extends along an 86-metre-long corridor. If you explore its full extension, you can read a message or rather a dry observation: Mats Wikström was born here (it was in 1954). Who is Mats Wikström? Not many know, which is also the point. We all carry information that is equally as important as the art on the wall. Anyone could have been presented by name, place and date of birth. Mats Wikström, however, has a special connection to the artwork. An aluminium caster and artist, he lives in Råneå and was born at Södersjukhuset. Bebben Andersson met him when she was researching her project and suggested that he lend his "map pin" to her artwork. The rest is history.

The models for the reliefs are made of foam sealant, a material that requires speed and is difficult to control but provides a sensation of spontaneity and coincidence. It swells like rising dough and appears soft, even when it sets. The sensation of softness remains after casting in hard aluminium. The surface shifts from a matte and dry black to a polished shine. A durable artwork, which the artist encourages us to touch.

Mats Wikström was born here (it was in 1954).

Rebecka Bebben Andersson

Lift N, Nursing Ward, Floor 6

Inre landskap

Dessa bilder är från början framtagna genom att skrapa färgytor över en silkeväv som sedan pressas mot papper. Vad vi ser på väggen är förstoringar av silkevävens avtryck i gouache på skivor av aluminium. Om man går nära kan man urskilja små rutor, speciellt i skarvar och kanter. Där har färgen klumpat sig i vävstrukturen.

På ett större avstånd tror man sig urskilja ett landskap. Men den kritiska blicken upptäcker

att bilderna till största delen består av övergångar från ljust till mörkt. Dessa ytor, även om de är fragmenterade, lurar ögat att se vidder och atmosfäriska djup. Vårt synsinne har vi ärvt av förhistoriska jägare och samlare som strövat genom landskapet generation efter generation. Under många hundra tusen år har ögat tränats att uppskatta terrängen och mäta avstånd åt oss. Det är av urgammal vana som vi skannar en färgövergång för

att urskilja sänkor och krön, lägen och faror. Bilderna här består av varken mer eller mindre. Ömsom mjuka skiftningar, ömsom hårda brott. Precis som i naturen.

Text: Emanuel Bernstone

Såsom genom ett prisma

Emanuel Bernstone

Hiss N, vårdavdelning plan 4

Inner Landscapes

These images were produced by scraping the painted surfaces over a silk fabric which was then pressed against paper. What we see on the wall are enlargements of the impression of the silk fabric in gouache on aluminium sheets. If you get close, you can make out small squares, especially in the joints and edges where the paint has clumped in the fabric structure.

From further away, it may appear as a landscape. However, a critical look reveals

that the images for the most part consist of transitions from light to dark. Though fragmented, these surfaces deceive the eye into seeing expanses and atmospheric depths. We have inherited our sense of sight from prehistoric hunters and gatherers who roamed the landscape generation after generation. For many hundreds of thousands of years, the eye has been trained to assess the terrain and measure distances. An ancient habit that allows us to scan a colour transition

in order to differentiate depressions and crests, positions and danger. The images consist of neither more nor less. Sometimes soft shifts, sometimes hard breaks. Just as in nature.

Text: Emanuel Bernstone

As Through a Prism

Emanuel Bernstone

Lift N, Nursing Ward, Floor 4

Flickor i tankfulla landskap

Idun Baltzersen bjuder in oss till en värld befolkad av hästtjejer. De vänder sig bort från betraktaren, försjunkna i egna tankar och aktiviteter. På ett sätt typiska tonåringar, som avmätt markerar avstånd mot alla som inte ingår i den egna kretsen. Vad tänker de på? Flickorna vänder oss ryggen, men samtidigt får vi ta del av deras tankfulla landskap, i en meditativ flykt bort från det egna jaget och vardagen. Associationen är fri och perspektiven många. Samma figurer och former upprepas och återkommer. Här finns

möjlighet att ständigt upptäcka nya detaljer, likaväl som att bli glad över att känna igen det redan bekanta. Som om vi har löst en gåta när vi ser ett mönster i myllret.

Bilderna består av grafiska tryck och teckningar som Idun Baltzersen har klippt och klistrat till collage. Hon använder både gammal och ny teknik, framförallt träsnitt, en grafisk metod med en månghundraårig historia, men hämtar också förlagor från Youtube. Några motiv kommer från instruktionsfilmer som visar hur man flätar manen

på en häst. Idun Baltzersen upptäckte att häst och ryttare ofta har en liknande frisy och att flätmönstret återkommer i rep och dekorationer i stallet. Flätorna är detaljer i ett berättande konstverk där vi, om vi är uppmärksamma, också får tillfälle att möta en flicka ansikte mot ansikte.

Flokken

Idun Baltzersen

Hiss N, vårdavdelning plan 3

Girls in Pensive Landscapes

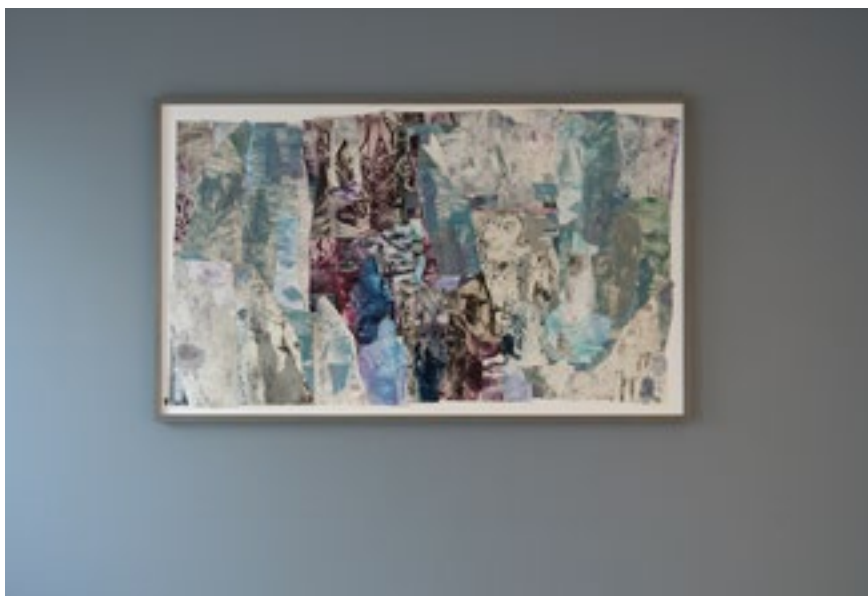
Idun Baltzersen invites us to a world populated by horse girls. They turn away from the viewer, lost in their own thoughts and activities. In a way, they are typical teenagers, who distance themselves from everyone who is not part of their circle. What are they thinking about? The girls turn their backs on us, but at the same time we get to be a part of their pensive landscape, in a meditative escape from ourselves and everyday life. Free associations and many perspectives. The same figures and forms are repeated and recur, providing an opportunity to discover new details and happily recognise the familiar. As if we have solved a mystery when we see a pattern in the crowd.

The images consist of graphic prints and drawings that Baltzersen has cut out and pasted into collages. Using both old and new techniques, primarily wood cuts, a graphic method with a centuries old history, she also collects templates from Youtube. Some motifs come from instructional films that show how to braid a horse's mane. Baltzersen discovered that horse and rider often have a similar hairstyle and that the braid pattern recurs in ropes and decorations in the stable. The braids constitute details in a narrative artwork where we, if we are attentive, also have the chance to encounter a girl face to face.

The Flock

Idun Baltzersen

Lift N, Nursing Ward, Floor 3

»Jag vill att den konstnärliga gestaltningen ska vara ett fönster mot något som är livsbejakande och avstressande, i en klinisk miljö för både personal och patienter.«

Yvonne Jeppsson

»I want the artistic representation to be a window to something that is life-affirming and stress-relieving, in a clinical environment for both staff and patients.«

Yvonne Jeppsson

Naturens rytm

Yvonne Jeppssons måleri har hyllats för sina rytmiska kvalitéer. Hur skapas rytm i en målning? Finns det puls och trumslag i oljefärg? Inte riktigt, men motiven i Yvonne Jeppssons målningar tycks vara i rörelse. Det är ingen vild dans, snarare livet som spirar, fortgår och långsamt vissnar i cykler där gränsen mellan början och slut suddas ut. Vi rör oss hela tiden i gränslandet mellan det abstrakta och det föreställande, en ros kan vara en ros, kort och gott en vacker blomma att njuta av, men

också något annat – ett tillstånd av förhöjd verklighet, som när man tar sig tid att betrakta något länge och färger och konturer förändras.

Studierna till målningarna är gjorda i akvarell, som Yvonne Jeppsson har överfört till olja. Hon har månat om att behålla akvarellens lätta karaktär tillsammans med oljefärgens fyllighet. Blandningen av tunna och tjocka färgpartier bidrar till den rytmiska känslan. Hon arbetade delvis med målningarna på

plats i sjukhusets korridorer för att få maximal anpassning till lokalerna och ljuset. Den som går riktigt nära kan också se träets ådring i pannåerna, ännu en anknytning till skog och natur.

Skogen

Yvonne Jeppsson

Hiss N, vårdavdelning plan 7

The Rhythm of Nature

Yvonne Jeppsson's painting has been praised for its rhythmic qualities. How is rhythm created in a painting? Are there pulses and drum beats in oil paint? Not really, but the subjects in Jeppsson's paintings appear to be in motion. There is no wild dance, rather burgeoning life that continues and slowly withers in cycles where the boundary between beginning and end is erased. We are constantly moving in the borderland between the abstract and the figurative, a rose can be

a rose, in short a beautiful flower to enjoy, but it can also be something else – a state of heightened reality, like when you scrutinise something for a long time and the colours and contours change.

Jeppsson created watercolour studies, which she transferred to oil, carefully maintaining the light character of the watercolour in combination with the fullness of the oil paint. The mixing of the thin and thick sections of paint contribute to the rhythmic

feeling. In part, she worked on the paintings on site in the hospital's corridors in order to achieve maximum adaptation to the premises and the light. Looking closely, one may see the grain of the wood in the panels, yet another connection to forests and nature.

The Forest

Yvonne Jeppsson

Lift N, Nursing Ward, Floor 7

»Jag tycker att själva objekten påminner om att alla människor är olika. Lika men olika – vilket aldrig ska glömmas i vårdarbetet.«

»I think that the objects serve as a reminder that all people are different. Equal but different – something which should never be forgotten in nursing.«

Harri Liimatainen

Vårdenhetschef, Urologiska mottagningen

Stim. Konstnär Stina Ekman. Hiss L, plan 1

Konst ger energi, och konstverket *Stim* av Stina Ekman tycker jag så fint reflekterar flödet i sjukvården. Det flöde som genomsyrar verksamheten. Jag tycker att själva objekten påminner om att alla människor är olika. Lika men olika – vilket aldrig ska glömmas i vårdarbetet. Det är spännande att ett så pass abstrakt verk kommunicerar så starka budskap. Jag tycker att alla verksamheter i regionen borde få mer utrymme för konsten för arbetsmiljöns skull. Konsten betyder mycket även för patienterna. Vissa behöver något att vila ögonen på, för andra kan konsten bryta av rädslan, den skänker en paus, något att hänga upp sin uppmärksamhet på. Vi har tre verk i naivistisk stil av konstnären Calle Drakenmark (s. 103). Det är färglagda reliefer i trä som köptes in till sjukhuset på 70-talet. Motivet är de tre grenarna i tävlingen En svensk klassiker: Vasaloppet, Lidingöloppet och Vätternrundan. Personalen på mottagningen älskar dem!

Harri Liimatainen

Director, Urology unit

Shoal. Artist Stina Ekman. Lift L, Floor 1

Art provides energy. The artwork *Stim* by Stina Ekman reflects very well the flow in healthcare. The flow that pervades the activities. I think that the objects serve as a reminder that all people are different. Equal but different – something which should never be forgotten in nursing. It's exciting that such an abstract artwork communicates such strong messages. I think that all the healthcare activities in the region should dedicate more space to art for the sake of the working environment. Art also means a lot to the patients. Some patients need something to rest their eyes on; for others, the art can alleviate their fear; it provides a breathing space, something to focus their attention on. We have three works in a naïve style by Calle Drakenmark (p. 103). These coloured wooden reliefs were acquired by the hospital in the 1970s. The motif is the three events of the Swedish Classic Circuit competition: Vasaloppet (skiing), Lidingöloppet (running) and Vätternrundan (cycling). The staff love them!

»Med gestaltningen vill jag skapa en känsla av att det finns två världar där en inre värld gömmer sig bakom väggarna.«

Hanna Hedman

Längtans platser

Vad längtar du bort till när du är på din arbetsplats? Och vad längtar du till när du inte är där? Vad längtar patienterna efter? Hanna Hedman ställde frågorna till Södersjukhusets personal i en enkät. Naturen, frihet, det kravlösa lugnet, sol, vatten och grönska var återkommande teman bland de över hundra svar som kom in. Inte bara som en fristad bort, utan också som en hyllning till utsikten från Södersjukhuset och de natursköna omgivningarna. Korridorers väggar har klätts i en tolkning av personalens och patienternas längtan. Hanna Hedman har vandrat i området kring sjukhuset under olika tider på dygnet och dokumenterat vattenytor och

samlat in hundratals växter som blivit förlagor till de organiska mönstren. Det färdiga konstverket består av laserskuren plåt som pulverlackerats och handmålats med akvarell och grafit. Här gömmer sig oräkneliga former i lager på lager, matta ytor kombineras med blanka och ger effekten av gnistrande vattenbryn och solljusets skimmer. Vinden tycks röra sig i lövverken och skapa krusningar på vattenytan.

Morgon

Hanna Hedman

Hiss N, vårdavdelning plan 5

Places of Longing

What do you miss when you are at work? And what do you long for when you are not there? What do the patients hanker after? Hanna Hedman asked the staff of Södersjukhuset these questions in a survey. Nature, freedom, tranquility, sun, water and greenery were recurring themes among the more than 100 replies. Not just as a sanctuary, but also as a tribute to the view from Södersjukhuset and the scenic surroundings. The walls of the corridor have been clad in an interpretation of the longings of the staff and the patients. Hedman visited the area around the hospital during different times of the day and documented water surfaces and collected

hundreds of plants that became templates for the organic patterns. The completed artwork comprises laser-cut steel that has been powder-coated and hand-painted with watercolour and graphite. Layer upon layer, countless forms are hidden, matte and glossy surfaces are combined to create the effect of glittering water and shimmering sunlight. The wind appears to be moving in the foliage, creating ripples on the water.

Morning

Hanna Hedman

Lift N, Nursing Ward, Floor 5

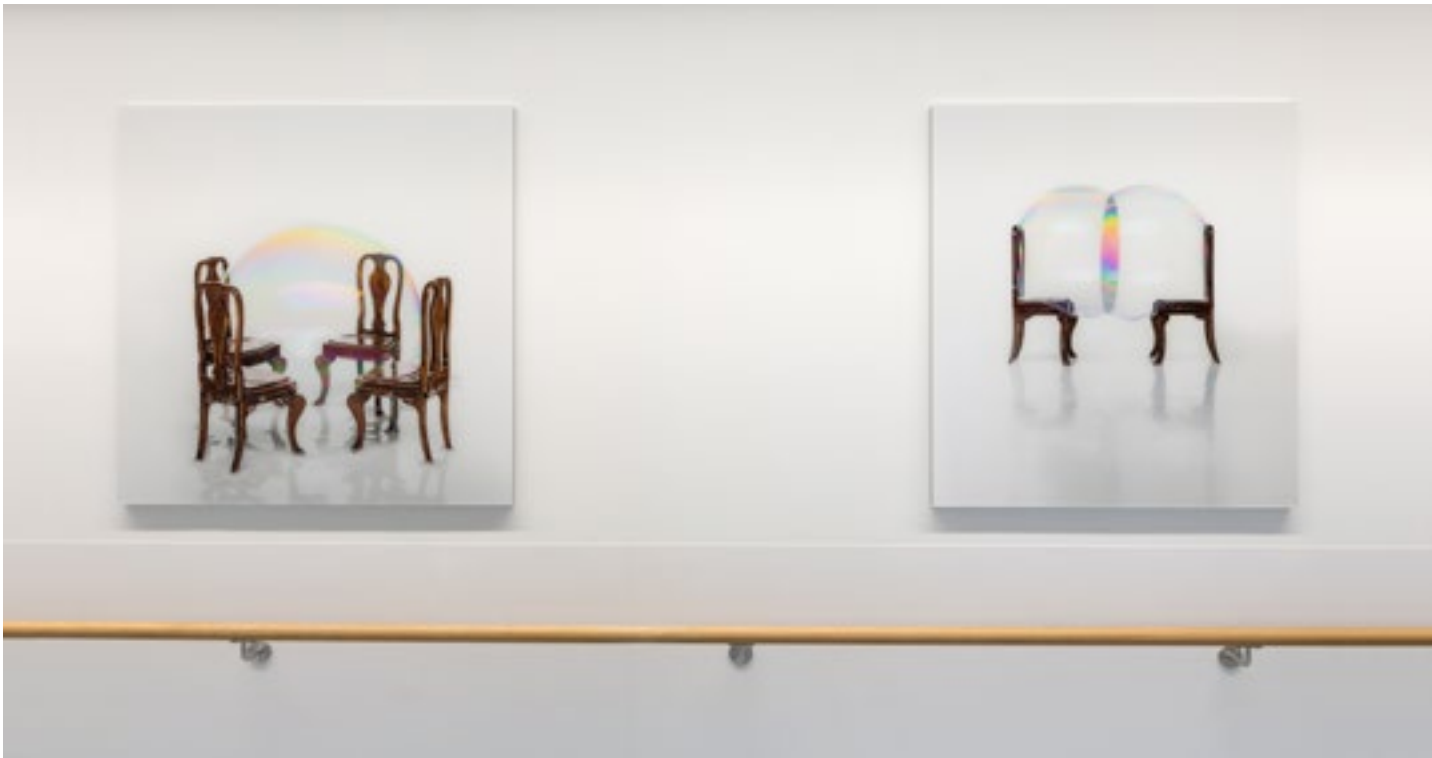
»I wanted to create a feeling that there are two worlds in which an interior world hides behind the walls.«

Hanna Hedman

Bubblor som inte spricker

Konstnären Jean Baptiste Béranger intresserar sig för det förgängliga och flyktiga, som rök, snö, ljusfenomen och såpbubblor. Med kamerans hjälp fångar han det obeständiga i en nästan skulptural form. Vi möter såpbubblan i egen gestalt, majestätisk som en himlakropp, men också i scener som liknar små skådespel – en hemtrevlig tejudning med blåvitt porslin, ett förtroligt samtal

två bubblor emellan. Kanske håller bubblorna seans när de träffas över en kopp te, kanske är de själva andar i sin flyktiga form. Fotografierna fångar någonting lite utanför det normala, men med ett lekfullt och mjukt anslag, anpassat både för barn och vuxna.

Förutom att vara ingredienser till en såpbubbla anspelar titeln *Tvål och vatten* på det mest grundläggande inom modern sjukvård

och smittskydd. Kom ihåg att tvätta händerna. Med Jean Baptiste Bérangers bilder blir det lite roligare.

Tvål och vatten

Jean Baptiste Béranger

Hiss N, vårdavdelning plan 0

Bubbles that Don't Burst

Artist Jean Baptiste Béranger is interested in the impermanent and the fleeting, such as smoke, snow, light phenomena and soap bubbles. With the help of the camera he captures the impermanent in an almost sculptural form. We encounter the soap bubble itself, majestic as a celestial body, but also in scenes that resemble plays – a cosy tea party with blue-and-white china, a confiden-

tial conversation between two soap bubbles. Perhaps the bubbles are holding a seance as they meet over a cup of tea, maybe in their fleeting form they themselves are spirits. The photographs capture something a little out of the ordinary, with a playful and soft touch, suitable for both children and adults.

In addition to being ingredients for a soap bubble, *Soap and Water* alludes to the most

basic element of modern healthcare and infection prevention. Remember to wash your hands. Jean Baptiste Béranger's images make it a bit more fun.

Soap and Water

Jean Baptiste Béranger

Lift N, Nursing Ward, Floor 0

Skamlös skönhet

Frisläppta ljusinstallationer och målade objekt i material som inte riktigt är vad de ser ut att vara. Alejandro Montero Bravos konstverk går inte att stänga in i en låda. De många ytorna och formerna skapar mönster och väcker nyfikenhet. Färgskalan ger associationer till flamingor, botaniska trädgårdar, tropiska fiskar och simbassänger. Både feminint och osvenskt, åtminstone enligt stereotyper. Alejandro Montero Bravo försvarar det som påstås vara fult och dålig smak. Vem har rätt att diktera villkoren? Hans femininitet är inte ljuv och spröd, den talar med hög röst och låter sig inte tystas.

Flera av Montero Bravos objekt är gjorda av jesmonite, ett konstgjort gjutmaterial som kan efterlikna trä, metall, sten och läder. Det skulle kunna beskrivas som fejk, men det är också poängen. Materialen får en ny innebörd i en skamlöst vacker färgskala.

Pink, Yellow, Turquoise

Alejandro Montero Bravo

Hiss N, vårdavdelning plan 2

»Jag kritiserar för-
utfattade meningar
om skönhet och
god smak.«

Alejandro Montero Bravo

Shameless Beauty

Independent light installations and painted objects in materials that are not quite what they appear to be. Alejandro Montero Bravo's artwork is not easily defined. The many surfaces and forms create patterns and arouse our curiosity and the colour scheme gives rise to associations to flamingos, botanical gardens, tropical fish and swimming pools. Both feminine and un-Swedish, at least according to stereotypes. Montero Bravo defends that which is considered ugly and in bad taste. Who has the right to dictate terms? His femininity is not sweet and fragile; it speaks loudly and will not be silenced.

Several of Montero Bravo's objects are made of Jesmonite, an artificial casting material that can resemble wood, metal, stone and leather. It could be described as fake, which is the point. The material takes on a new meaning in an unashamedly beautiful colour palette.

Pink, Yellow, Turquoise

Alejandro Montero Bravo

Lift N, Nursing Ward, Floor 2

»I criticise preconceived
ideas of beauty and
good taste.«

Alejandro Montero Bravo

Stramt och sinnligt

Håkan Rehnberg brukar beskrivas som en sträng konstnär. Känd och hyllad sedan 1980-talet för sina strama skulpturer i betong eller metall och sparsmakade målningar med några få dämpade färger. Rektangeln i olika formationer återkommer ständigt, även om hans måleri på senare år har blivit vildare med många fler färglager. Själv kallar han det sinnligt. Han inspireras av grekisk filosofi och antika motiv i konsten. Men hans egen konst innehåller inga berättelser eller motiv, den är helt och hållet abstrakt.

Det infallande ljusets färg, Håkan Rehnbergs konstverk i färgat glas och alu-

minium, som är installerad i personalrummet på Strålbehandlingen, är från 2003. Här finns både det strama och det sinnliga. Glaset i klara grundfärger ger en extra dimension till den vackra utsikten mot Årstaviken. Håkan Rehnbergs tanke har varit att aktivera gränsen mellan ute och inne och göra de som vistas i rummet extra medvetna om hur solljuset faller in.

Det infallande ljusets färg 1-3

Håkan Rehnberg

Hiss F, strålbehandlingen plan -1

»Genom transparensen i materialet färgas det infallande ljuset – ger rummet ett annat liv. Verken förmedlar och förvandlar ljuset.«

Håkan Rehnberg

Strict and Sensuous

Håkan Rehnberg is often described as a rigorous artist. Famous and celebrated since the 1980s for his austere sculptures in concrete or metal and for his restrained paintings in a limited number of muted colours. Rectangles in various formations are constantly recurring, even though his paintings in recent years have become wilder and boast many more layers of colour. He prefers to call them "sensuous". Inspired by Greek philosophy and ancient art, his own art, however, does not feature narratives or motifs. It is entirely abstract.

The Colour of the Incident Light, Håkan Rehnberg's artwork of coloured glass and

aluminium installed in the staff room in the Radiation Therapy Ward, is from 2003. It is both strict and sensuous. The glass in clear primary colours provides an extra dimension to the beautiful view of the bay of Årstaviken. Håkan Rehnberg's idea was to activate the border between outside and inside, and make those who visit the room extra aware of how the light falls.

The Colour of the Incident Light 1-3

Håkan Rehnberg

Lift F, the Radiation Therapy Ward, Floor -1

»The transparent material colours the light that falls into the space, giving the room a different life. The works convey and transform the light.«

Håkan Rehnberg

Komplexa experiment

En färgmiljö som kanske för tankarna till en vandring genom ett landskap. Betraktar man Jesper Nyréns målningar går det att se motiv från naturen, men hans bilder är samtidigt frikopplade från verkligheten. Mönster, former, fält och färg i komplexa experiment. Något att försvinna in i ett tag.

Sekvenser består av både målningar och färgsättning av reception och väntrum. Rummet förändras beroende på var i korridoren man befinner sig. En följd av händelser, liknande filmsekvenser, utsnitt som binds samman av tid och rum. Former som upprepas och spegelvänds med förskjutningar i färg.

Complex Experiments

A colour environment that perhaps brings to mind a walk through a landscape. Looking at Jesper Nyrén's paintings one may discern motifs from nature, but at the same time the images are disconnected from reality. Patterns, forms, fields and colours in complex experiments. Something to disappear into for a while.

Sequences comprise both paintings and the colour scheme of the reception area and the waiting room. The space changes depending on where in the corridor one finds oneself. A succession of events, like film sequences, sections bound together by time and space. Forms that are repeated and mirrored by the shifting colours.

Jesper Nyrén har gjort ett flertal stora gestaltningar i offentliga miljöer, som skolor och sjukhus. Förutom *Sekvenser* från 2011 har han utformat ett kalejdoskopiskt och färgsprakande mönster till den 35 meter långa glasväggen vid Karolinska Universitets-sjukhusets akutmottagning i Solna.

Sekvenser

Jesper Nyrén

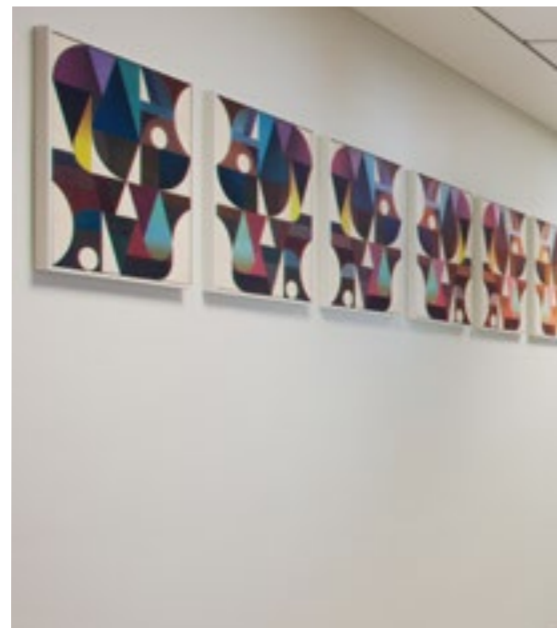
Hiss 1, medicinmottagningen, entré och väntrum, plan 2

Jesper Nyrén has produced several large artworks for public spaces, including schools and hospitals. In addition to *Sequences* from 2011, he has designed a kaleidoscopic and colourful pattern for the 35-metre-long glass wall in the Emergency Room at Karolinska University Hospital in Solna.

Sequences

Jesper Nyrén

Lift 1, the Internal Medicine Unit, entrance and waiting room, Floor 2

Juana Perez De Olsson

Specialistsjuksköterska inom diabetesvård

Utsnitt. Konstnär Roger Metto. Hiss I, medicinmottagningen plan 2

Det händer att patienter på diabetesmottagningen inte vill kännas vid att de har en kronisk sjukdom. Många känner sig inte så sjuka och det händer att de undviker vården. Konsten och den visuella miljön blir viktig för att locka hit dem, den kan dämpa sjukhuskänslan och på så vis stötta patienten. Jag använder konsten i patientmöten, den lugnar och avdramatiserar sjukdomen. I personalrummet hänger en färgstark svit med målningar av Roger Metto. Jag upplever att färg har betydelse. I Guatemala där jag är född är färgsymboliken levande, färger kan symbolisera olika perioder i livet, färger bär på budskap! Hela rummet är färgkodat med kuddar, textilier och till och med den cerisefärgade orkidén i fönstret ser ut att ingå i gestaltningen. Utanför entrén till kvinnokliniken står den klassiska skulpturen *Sittande flicka* av Matti Haupt (s. 33). Jag tycker att den står så perfekt där; den visar respekt för kvinnokroppen. Den förmedlar trygghet till kvinnor som ska in på mottagningen och en uppmaning till dem att acceptera sin kropp.

Juana Perez De Olsson

Specialist nurse, the Diabetes Clinic

Section. Artist Roger Metto. Lift I, the Medicine Unit, Floor 2

Sometimes the patients in the Diabetes Clinic do not want to admit that they have a chronic illness. They don't always feel ill and sometimes avoid treatment. Art and the visual environment is important in getting them to attend the clinic; it can cushion the clinical hospital feeling and sustain the patient. In my interactions with patients I use art; it calms them and de-dramatises the illness. In the staff room there is a series of colourful paintings by Roger Metto. I believe that colour has significance. In Guatemala where I was born, colour symbolism is alive, colours can symbolise different periods in life, colours convey messages! The entire room is colour-coded with cushions, textiles and even the cerise orchid in the window seems to be part of the design. Installed outside the entrance to the Gynaecological Unit is *Seated Girl*, a classic sculpture by Matti Haupt (p. 33). It's the perfect placement for it. It shows respect for the female body. It provides a sense of security for the women who are entering the unit and it encourages them to accept their bodies.

»I Guatemala där jag är född
är färgsymboliken levande,
färger kan symbolisera
olika perioder i livet,
färger bär på budskap.«

»In Guatemala where I was
born, colour symbolism is
alive, colours can symbolise
different periods in life,
colours convey messages.«

En hemlighet

Kanske är Iréne Vestmans konstverk sjukhusets bäst bevarade hemlighet. Åtminstone som konst betraktad. Tolv reliefer i vit betong, installerade i taket över patienternas sängar. Nästan obemärkt smälter konstverket samman med de vanliga vita takplattorna, i ett samspel med ventilationsdon, armaturer och sprinklers.

Att som patient ligga och stirra upp i taket är vanligtvis en trist upplevelse, men Iréne Vestmans reliefer är en intressant upptäckt. De abstrakta geometriska figurerna, som ändrar karaktär beroende på hur ljuset faller, kan också ses som lämningar av trappor, prång och labyrinter från okända och gåtfulla kulturer. Vem hade förväntat sig en arkeo-

logisk utgrävning i taket på ett dagvårdsrum? Ett bra gömställe för en skatt.

Relief

Iréne Vestman

Hiss I, medicinmottagningen, plan 2

A Secret

Iréne Vestman's artwork is perhaps the hospital's best kept secret. At least when it comes to art. Twelve white concrete reliefs are installed in the ceiling above the patients' beds. Almost imperceptibly the artwork merges with the white ceiling tiles in an interaction with the ventilation devices, the lighting and the sprinklers.

As a patient, lying and staring at the ceiling is usually a dreary experience, which is why Iréne Vestman's reliefs are an interesting discovery. The abstract geometrical figures that change character depending on how the light falls can also be seen as remnants of stairs, nooks and labyrinths from unknown and mysterious cultures. Who would have

expected an archaeological dig on the ceiling of a daycare room? A good hiding place for treasure.

Relief

Iréne Vestman

Lift I, the Internal Medicine Unit, Floor 2

»Skavankerna och de konstiga egenheterna bygger en människas karaktär, kanske i högre grad än de medvetna valen och de fina egenskaperna.«

Finn Ahlgren

»Flaws and strange peculiarities build the character of a human being, perhaps even more so than conscious decisions and fine characteristics.«

Finn Ahlgren

En lovsång till skräp

Väggarna på akutens administration har en alldeles särskild karaktär. För den oinvidge kan det framstå som en avancerad och tredimensionell modell över en myllrande stad i fågelperspektiv, helt målad i vitt. I någon mening är det kanske också en stad, en stad av oönskade saker. Konstverket består nämligen av bortsorterade möbler, spillvirke och skrot.

Kanskräp bli konst? Ja, såklart. Riktigt stilig konst, dessutom. Personalen på sjukhuset har varit medskapare genom att bidra med

material, saker som inte längre är behövda eller har ersatts med något nytt. Finn Ahlgren visar på värdet av det ofullkomliga, det som vi sällan uppskattar, men som är ett viktigt och närvarande inslag i en människas liv. Han låter det oönskade ta plats mitt i centrum. Inte för att störa, utan för att synliggöra.

Alla de där oönskade sakerna ...

Finn Ahlgren

Hiss N, akutens administration plan -1

In Praise of Rubbish

The walls of the administration office of the Emergency Room have a unique character. For the uninitiated they may appear as an advanced and three-dimensional model of a teeming city, seen from a bird's eye perspective, painted uniformly white. In one sense, it may be a city – a city of undesired things. The artwork is, in fact, composed of disposed pieces of furniture, waste wood and scrap.

Can rubbish become art? Yes, of course. Very stylish art, as well. The hospital staff have been co-creators by contributing the material for the artwork, things that are no

longer needed or have been replaced. Finn Ahlgren highlights the value of the imperfect, that which we rarely appreciate but is an important and ever-present element in the life of a human being. The artist gives the undesired centre stage. Not in order to disturb but to visualise.

All Those Unwanted Things ...

Finn Ahlgren

Lift N, the Emergency Room Administration, Floor -1

“En kraftkälla, en motor...”

Så kallar konstnären Inger Andersson försörjningsbyggnaden. Beskrivningen är träffande, här passerar mängder av tvätt och varor med löpande leveranser. Hit kommer läkemedel, sjukhusutrustning, gas och vätskor, all den försörjning som behövs för att Södersjukhuset ska fungera. Utan denna byggnad stannar verksamheten.

Byggnadens kompakta kropp, djupa färg och glasade väggpartier bryter av mot de omkringliggande höghusen och sjukhusområdets vithet. Den dämpade guldaktiga fasaden är av sträckmetall, som vanligtvis används till staket och galler inom byggbranschen. Ett material som har oväntade och sköna kvalitéer. Hela byggnaden har blivit ett konstverk som är synligt från långt håll och utgör en tydlig del av närmiljön. Metallens olika bredd och längd, ibland

placerad upp och ner ger en spännande “persienneffekt”. En glipa av den mörka fasadskivan löper som en stigande puls, en nerv, över fasaden. *Talamus* består av 1100 kvadratmeter sträckmetall uppdelat på 534 plåtar.

Sträckmetall har också en medicinsk funktion som räddar liv. Den används i mikroformat för att vidga och förstärka hjärtats kranskärl. Titeln *Talamus* däremot, anspelar på den del i hjärnan som tar emot information om en mängd sinnesförmåelser – temperatur, beröring och smärta. En funktion som samordnar olika aktiviteter, liksom försörjningsbyggnaden gör för Södersjukhuset.

Talamus

Inger Andersson

Försörjningskvarteret

»En byggnad i rörelse som veckar och vrider sig, ... en rytm för ögat att klättra i.«

Inger Andersson

“A Source of Power, an Engine...”

That is how artist Inger Andersson describes the Supply Building. The description is apt. Large quantities of laundry and supplies pass through here every day – medicine, equipment, gases and fluids – the supplies needed to run Södersjukhuset. Without this building, everything would grind to a halt.

The building’s compact volume, deep colour and glassed wall sections break with the adjacent high-rise buildings and the whiteness of the hospital area. The muted gold-coloured façade is of expanded metal, typically used for fences and grills. A material with unexpected and beautiful qualities. The entire building has become an artwork that is visible from afar and constitutes a well-defined element of the immediate environment. The various widths and lengths of the metal, sometimes installed upside down, provide an exciting “venetian blind effect”.

A crack in the dark façade extends like a rising heart rate, a nerve, across the façade. *Thalamus* is composed of 1,100 square metres of expanded metal, distributed on 534 sheets.

Expanded metal also has a medical function that saves lives. It is used in micro format to expand and strengthen the heart’s coronary vessels. The title *Thalamus*, on the other hand, alludes to the part of the brain that receives information about a great number of sensations – temperature, touch and pain. A function that coordinates various activities, just as the Supply Building serves Södersjukhuset.

Thalamus

Inger Andersson

The Supply Department

»A building in motion that twists and turns ... a rhythm for the eye to climb on.«

Inger Andersson

Stryktålig elegans

“Hanterasej varsamt.” En ovanlig uppmaning från en konstnär, men Sebastian Freytags *Interaction* är skapad för att klara varumottagningens intensiva trafik. Här sker det tunga och livsviktiga arbetet med alla leveranser som behövs för att hålla sjukhuset i rörelse. Garage och lastkajer för transporter förknippas vanligtvis inte med de sköna konsterna, men varför skulle de utgöra ett undantag?

Sebastian Freytags schablonmåleri har en stark förankring i nutida gatukonst. Men hans målningar påminner också om fresker på väggar i gamla kyrkor och tempel. Mönstret är inspirerat av fasadens sträckmetall och verksamhetens ständiga aktivitet och rytm. Metalliskt skimrande nyanser i guld

och grönt för tanken till ädelstenar och lyx, men trots sin elegans är målningarna i lackerad akryl mycket tåliga och kan lätt repareras.

Interaction är inte bara tillägnad varumottagning och garage, konstverket sträcker sig genom alla våningsplan i försörjningsbyggnaden. Mönstret och färgsättningen hjälper till med orienteringen vid de många hissarna. Genom de glasade partierna i fasaden syns konstverket även för förbipasserande.

Interaction

Sebastian Freytag

Försörjningskvarteret, entré, varumottagning, väggavsnitt vid hissar

---

Rugged Elegance

“Do not handle with care”. A strange request from an artist, but Sebastian Freytag’s *Interaction* has been created to withstand the intense traffic in the Goods Reception area. Here, the heavy and vital work of the deliveries needed for the running of the hospital takes place. Garages and loading docks are not normally associated with fine art, but why should they be an exception?

Sebastian Freytag’s stencil painting is firmly anchored in contemporary street art. However, it is also reminiscent of frescos on the walls of old churches and temples. The pattern is inspired by the façade’s expanded metal and the activities and rhythms of the Goods Reception. Metallic, iridescent nuances of gold and green bring to mind precious

stones and luxury. Despite their elegance, the lacquered acrylic paintings are durable and easy to repair.

Interaction is not just dedicated to the Goods Reception and the garages, the artwork extends through all the floors of the Supply Building. The pattern and the colour scheme help people orientate themselves at the many lifts. Through the glazed sections in the façade, the artwork is also visible for passersby.

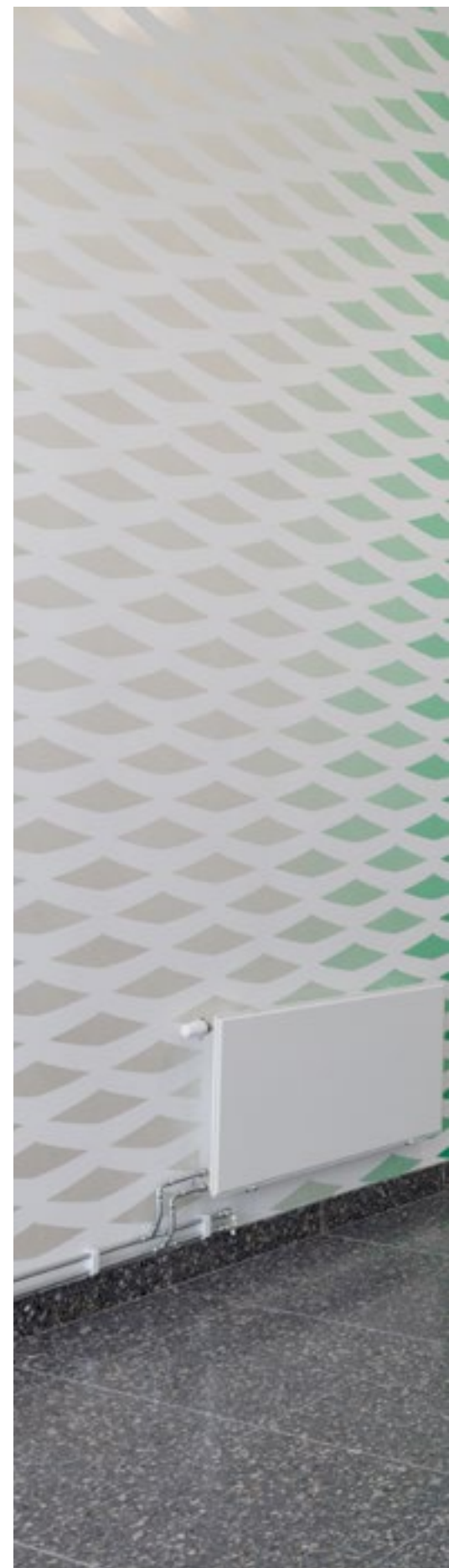
Interaction

Sebastian Freytag

The Supply Department, the Entrance, the Goods Reception, wall sections at lifts

---

En hälsning till barn

På BB kan familjen vila den första tiden efter förlossningen i ett eget rum. Mamman, den nyfödda, men också den andra föräldern och äldre syskon. Barnmorskor är tillgängliga dygnet runt, ger stöd, råd och utför medicinska kontroller. Göran Häggs elefantunge utanför entrén välkomnar alla med trumpetande snabel. En särskild hälsning till de barn som snart ska möta sitt nya syskon – kanske med blandade känslor. Får den nya bebisen all uppmärksamhet? Då finns i alla fall elefantungen där och du får klappa den

och rida på den om du vill. Det kan inte den nya bebisen klara av, inte än.

Göran Hägg är bildkonstnär, grafiker och skulptör. Hans konstverk är ofta lekfulla och han har en entusiasm för maskiner, äventyr, humorbyggen och påhitt.

Elefantunge

Göran Hägg

Hjalmar Cederströms gata 5

A Greeting to the Children

On the maternity ward, the family can relax in a private room after the delivery. The mother, the newborn as well as the other parent and older siblings. Midwives are available around the clock, providing support, advice and performing medical checkups. Göran Hägg's baby elephant outside the entrance welcomes everyone with his trumpeting trunk. A special greeting to children who will soon meet their new sibling – perhaps with mixed feelings. Will the new baby get all the attention? At least the baby elephant is here and you can cuddle him and ride on him if you

want. The new baby can't do that – not yet, anyway.

Göran Hägg is a visual artist, printmaker and sculptor. His artworks are often playful and he is enthusiastic about machines, adventures, humorous constructions and capers.

Baby Elephant

Göran Hägg

Hjalmar Cederströms gata 5

Anneli Nise

Undersköterska, ortopedavdelning

Vidöppenstängd. Konstnär Ann Edholm. Hiss F, korridor plan -1

Konsten är viktig både för personal och patienter. Vi som jobbar här påminns om det andliga i människan och att patienten inte bara är en kropp. Jag har inte hört kommentarer kring konsten från patienter, de är så upptagna med sin smärta. Men kanske blir de på något plan påminda om andra värden, att det finns annat än sjukdom och smärta. Jag tror det kan vara skönt för patienterna att inte behöva bedöma konsten, de ska inte behöva bli osäkra i den situation de befinner sig i här. Självt är jag förtjust i en serie verk av Ann Edholm som hänger i korridoren vid omklädningsrummet. Det är starka, fina bilder och jag tänker att de borde hänga på en annan plats där de kommer mer till sin rätt. Kanske invid varandra på en större vägg, där man kan se dem mer på avstånd.

Anneli Nise

Assistant nurse, Care Department, Orthopaedics

Wide-Open-Shut. Artist Ann Edholm. Lift F, Corridor Floor -1

Art is important for both staff and patients. We who work here are reminded of our spiritual dimension and that a patient is not only a body. I have not heard any comments about the art from patients, they are so focused on their pain. But, perhaps on some level, they are reminded of other values, that there is more than illness and pain. I think it is good that the patients don't have to judge the art, they should not feel insecure in the situation they find themselves in. Personally, I am fond of a series of works by Ann Edholm in the corridor close to the changing rooms. They are powerful, beautiful pictures and I think they should be hung in a different place that would do them more justice. Perhaps they could hang next to each other on a larger wall, where you could see them better from a distance.

»Kanske blir de på något
plan påminda om andra
värden, att det finns annat
än sjukdom och smärta.«

»Perhaps on some level,
they are reminded of other
values, that there is more
than illness and pain.«

Om en timme eller om en evighet?

Tiden kan gå långsamt i ett väntrum, kanske känns det som om den står still. Precis som snäckan väntar på tidvattnet som ska hämta hem henne till havet, väntar barn och vuxna på sin tur på ett sjukhus. Snäckan vet inte när havet kommer tillbaka – om en timme, tre timmar, eller en evighet? Konstnären vill med sin skulptur ge hopp om tiden. När den kommer glömmen man lätt hur länge man har väntat.

Fyndet av en liten snäcka är en tidlös skatt, kanske särskilt för ett barn. Men Henjasaj N

Kodas snäcka är inte liten, snarare monumental och i vit marmorbetong. Från början var den placerad i väntrummet till Sachsska barnsjukhusets akutmottagning. Nu står den utanför entrén. Fortfarande med samma budskap om hopp. Strändad, men tålmodig.

Tills tidvattnet kommer

Henjasaj N Koda

Sachsska barn- och ungdomssjukhusets
akutmottagning
Hjalmar Cederströms gata 14

Här visas konstverket på utställningen *Sjukt bra konst* 2011. | The artwork displayed in the exhibition *Sjukt bra konst*, 2011.

In an Hour or an Eternity?

Time can pass slowly in a waiting room; perhaps it feels as if it stands still. Just as the shell waits for the tide to bring her home to the sea, children and adults wait their turn at the hospital. The shell doesn't know when the sea will return – in an hour, three hours, or an eternity? With his sculpture, the artist wants to give us hope about time. When the time arrives, one easily forgets how long one has been waiting.

Finding a small seashell is a timeless treasure, perhaps especially for a child. Henjasaj N Koda's shell, however, is not small, it is monumental and made of white marble concrete. Originally, it was installed in the waiting room of the Sachsska Children Hospital Emergency Room. Now it stands outside the entrance. Still with the same message of hope. Stranded, but patient.

Until the Tide Comes

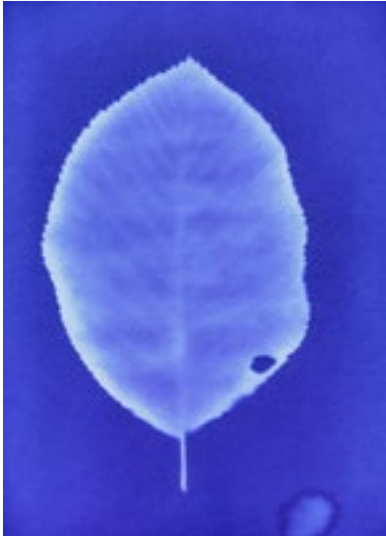

Henjasaj N Koda

The Sachsska Children and Youth Hospital
Emergency Room, Hjalmar Cederströms gata 14

En botanisk samling

Nässlor, ormbunkar, maskrosor – det vilda som kallas ogräs. Men också odlingar på kolonitradgårdar och näckrosor vid vattnet. Området runt Södersjukhuset har en rik flora. Lina Selander har samlat in växter från sjukhusområdet och dokumenterat dem med en tidig fotografisk metod – cyanotopi. En växt eller något annat objekt placeras på ett papper bestruket med emulsion. Därefter gör solljuset jobbet. Bilden framträder som ett avtryck efter 10 till 20 minuter, beroende på ljusets styrka.

Lina Selanders gestaltning är en påminnelse om sjukhusets utsida, allt liv och all växtlighet som kanske glöms bort på insidan. En

tydlig närvaro som inte stör eller skrämmer på en känslsam plats. Ljuslådorna med fotografierna ändrar långsamt färgton under dygnet. Olika nyanser av blått, kallare på dagen och varmare på natten. Som en väldigt långsam film att vila i. En påminnelse om våra ekosystem som kan vara stora eller små, en trädgård eller hela vår planet. Allt beroende av solen, det ljus som också har framkallat bilderna.

Herbarium

Lina Selander

Hiss G, neonatalvårdsavdelningen plan -1

»Jag valde olika slags växter, både odlade och fritt växande, som alla finns i området kring Södersjukhuset. Det blir platsens egen botaniska samling, ett icke-hierarkiskt urval av växter, alla lika fina och värdefulla.«

Lina Selander

A Botanical Collection

Nettles, ferns, dandelions – uncultivated vegetation usually referred to as weeds. And also plantings in allotments and water lilies on the water. The area around Södersjukhuset has a rich flora. Lina Selander has collected plants from the hospital area and documented them using an early photographic technique – the cyanotype. A plant or other object is placed on a paper coated with emulsion. Then the sunlight does the work. The image emerges as an imprint after 10 to 20 minutes, depending on the strength of the light.

Lina Selander's artwork is a reminder of what is outside the hospital, the abundant life and greenery that may be forgotten on the

inside. A clear presence that does not interfere with or intimidate in an emotional place. The light boxes with photographs slowly change colour throughout the day. Various shades of blue, colder in the day and warmer at night. Like a very slow film to immerse oneself in. A reminder of our ecosystems, which can be large or small, a garden or our entire planet. All dependent on the sun, the light that has also developed the images.

Herbarium

Lina Selander

Lift G, the Neonatal Unit, Floor -1

»I chose different types of plants, both cultivated and uncultivated, that exist in the area around Södersjukhuset. This is the place's own botanical collection, a non-hierarchical selection of plants, all equally beautiful and valuable.«

Lina Selander

Egensinniga figurer

Kliv över tröskeln till drömmens värld på Sachsska barnsjukhuset och möt Anna Höglunds egensinniga figurer och landskap. Hennes konstnärliga gestaltning till dörrarna på vårdavdelningen består av 15 teckningar i färgkrita som har förstörats och lamineras. Sedan millennieskiftet har de väglett små patienter och deras föräldrar. Så mycket lättare att hitta tillbaka till sitt rum med bildernas hjälp. Den lilla igelkotten i klargul kjol med hängslen målar fortfarande kvällshimlen blå.

Anna Höglund är en av Sveriges främsta illustratörer och författare. Hon debuterade 1982 med *Sagan om pannkakan*. Debuten har följts av ett fyrtiotal böcker, många av dem i samarbete med andra författare som exempelvis Ulf Stark och Gunnar Lundkvist. På senare tid jobbar hon helst på egen hand, men gjorde ett undantag när författaren Barbro Lindgren hörde av sig med manus. Resultatet blev *Titta Hamlet*, Shakespeares mest kända drama som pekbok, där Anna Höglunds sorgsna kanin spelar huvudrollen.

Leta lite, så hittar du en kanin med karaktär här också.

På drömmens tröskel

Anna Höglund

Sachsska barn- och ungdomssjukhuset
Hiss A plan 4

Headstrong Characters

Step over the threshold into the world of dreams at the Sachsska Children's Hospital and meet Anna Höglund's headstrong characters and landscapes. Höglund's artistic intervention on the doors of the Childcare Department comprises 15 crayon drawings that have been enlarged and laminated. Since the turn of the millennium, the drawings have guided young patients and their parents. It's so much easier to find the way back to your room with the help of pictures. The little hedgehog in a bright yellow pinafore skirt still paints the evening sky blue.

Anna Höglund is one of Sweden's most prominent illustrators and authors. Since her debut in 1982 with *Sagan om pannkakan* (The Pancake Story), she has published some 40 books, many in collaboration with authors such as Ulf Stark and Gunnar Lundkvist. Recently she has preferred to work on her own, but she made an exception when the author Barbro Lindgren contacted her with a manuscript. The result was the point-and-say book *Titta Hamlet* (Look Hamlet), based on Shakespeare's most famous play, with Anna Höglund's sad rabbit as the protagonist.

If you look carefully, you will find a characterful rabbit here, too.

On the Threshold of the Dream

Anna Höglund

Sachsska Children's and Youth Hospital
Lift A, Floor 4

3

Aua Kögler

Den lilla världen i den stora

På ett sjukhus bestämmer man inte själv vad som ska hända. Men vid Dan Wolgers skulptur på lekplatsen kan barnen styra som de vill. Trassliga järntrådar ser ut att vara sydda i stenen. Pinnar, löv, lera, snö och annat skoj kan fastna där och donas med, året runt. En miniversion av själva lekplatsen där skulpturen står. Till och med stenen finns där, stor som en tumme. Fingrarna kan åka rutschkana, gunga gungor eller sitta och fika vid bänkarna.

Humor är centralt i Dan Wolgers konst. Han retas gärna, särskilt med konstvärlden.

När han, utan betalning, medverkade i en grupputställning på Liljevalchs 1992 stal han två bänkar från konsthallen och sålde dem på auktion. Han blev polisanmäld, åtalad och bötfärd. Kuvertet med domen lämnade han oöppnat och sålde till en samlare.

Barnens lekplats

Dan Wolgers

Lekplats utanför lekterapin. Jägargatan 37

»Det är järn och sten
och det är starkt, det tål
att man själv just nu är
jättstor, större än hela
lekplatsen.«

Dan Wolgers

The Small World in the Big One

In a hospital, you can't decide what will happen. At Dan Wolger's sculpture in the playground, however, children call the shots. Tangled wire appears to be sewn into a stone. Sticks, leaves, clay, snow and other fun things can stick onto it and be played with all year around. It is a mini version of the playground where the sculpture is installed. Even the stone is there, in the size of a thumb. Fingers can slide down the slide, swing on the swing or enjoy a snack on the benches.

Humour is a central aspect of Dan Wolger's art. He likes to tease, especially the art world. When he, unremunerated, participated in a group exhibition at Liljevalchs in Stockholm in 1992, he stole two benches from the gallery and sold them at auction. He was reported to the police, charged and fined. He left the envelope with the sentence unopened and sold it to a collector.

The Children's Playground

Dan Wolgers

The Playground outside the Play Therapy Centre.
Jägargatan 37

»It is iron and stone and it is strong. It accepts that you are
as big as a giant, bigger than the entire playground.«

Dan Wolgers

En viktlös apa

Det är något som inte riktigt stämmer. Petter Hepsøs apa tycks vara viktlös och trotsa naturlagarna. Varför har den kommit hit, vad gör den här? Och är den inte lite större än vad den borde vara? Avsikten är att skapa ett överraskningsmoment och en förundran. En humoristisk paus, utan en given komisk poäng. Patienter, förbipasserande och personal kan, för en stund, förflytta uppmärksamheten från den situation de befinner sig i. Idén fick Petter Hepsø när han besökte en konstskola i Ahmadabad i Indien. På ett möte med en av högskolans professorer hoppade det in en flock apor i skolans atrium. Överraskande för en utomstående, men vardagsmat för lärare och studenter på skolan.

Petter Hepsø menar att det kan vara lättare att känna igen sig i ett djur än i en annan människa. Ett mänskligt motiv kan skapa distans, eftersom en okänd person kommer att tolkas som en främling. Ett djur, däremot, finns redan inom oss, som en idé där vi kan läsa in oss själva. Apan är en påminnelse om att våra liv och våra kroppar är en del av naturens principer. Något som inte kan förnekas, men som vi alla måste försonas med.

Edge of gravity (skiss)

Petter Hepsø

Skulpturens placering och tidpunkt för installation är ännu ej fastställd

---

A Weightless Monkey

Something's not quite right. Petter Hepsø's monkey appears to be weightless and defies the laws of nature. Why is it here and what is it doing? Isn't it bigger than it should be? The intention has been to create an element of surprise and wonder. A humorous interlude, without a given comic punch line. Patients, passersby and staff can, for a moment, shift their attention from the situation they find themselves in. Hepsø got the idea when he visited an art school in Ahmedabad in India.

At a meeting with one of the professors, a troop of monkeys jumped into the school's atrium. Surprising for an outsider, but commonplace for the school's teachers and students.

According to Petter Hepsø, it may be easier to recognise oneself in an animal rather than in another human being. A human motif can create distance, as an unknown person may be interpreted as a stranger. An animal, on the other hand, already exists inside us, as

an idea into which we can read ourselves. The monkey serves as a reminder that our lives and our bodies are part of the principles of nature. Something that cannot be denied and which we all have to come to terms with.

Edge of Gravity (Sketch)

Petter Hepsø

The sculpture's placement and installation date are yet to be determined

---

AKE PALLARP 1933
1. Nörken Tempora på Vatängens
2. Mönken Tempora på lerskiffer

Britta Marakatt-Labba

På väg

En Route

Korridor mellan hiss L och O, plan 4
Corridor between Lifts L and O, Floor 4

Åke Pallarp

Näcken

The Nixie

Bergrummet, hiss C, plan -4

Bergrummet, Lift C, Floor -4

Mikael Lundberg
(Kvinnor från 30- och 40-talen)
(Women from the 1930s and 1940s)
Hiss A, hisshall plan 3
Lift A, Lift lobby, Floor 3

Calle Drakenmark

Vättern runt,

The Vättern Bicycle Race

Urologiska mottagningen, hiss L, plan 1

The Urology Unit, Lift L, Floor 1

Procentregeln

Konst i offentlig vårdmiljö har en lång tradition i Sverige. Redan 1937 beslutade Sveriges riksdag att en procent av byggkostnaderna vid offentlig byggnation skulle satsas på konstnärlig gestaltning. Procentregeln gäller fortfarande men utgörs nu inom Region Stockholm av upp till två procent. Tack vare procentregeln har vi idag ett av landets största och mest mångfacetterade innehav av konst, som berikar länets offentliga vårdmiljöer.

The Percent Rule

Art in public healthcare environments has a long tradition in Sweden. In 1937, the Swedish Parliament decided that one percent of the costs of public buildings should be earmarked for artistic decoration. The Percent Rule still applies and in Region Stockholm it has been increased to two percent. Thanks to the Percent Rule we now have one of the country's largest and most multifaceted collections of art, which enriches the region's public healthcare environments.

Kulturförvaltningen arbetar för fri kultur som främjar upplevelser, möten, bildning och delaktighet på uppdrag av kulturnämnden. Kultur och hälsa i vård och omsorg, strategisk samordning av länets kulturreсурser och konstnärlig gestaltning i vårdmiljö är våra huvudsakliga uppdrag som en av fyra kärnverksamheter inom Region Stockholm.

The Culture Administration promotes independent culture that advances experiences, encounters, education and participation, commissioned by the Culture Committee. Culture and health in care environments, strategic coordination of the region's culture resources and artistic interventions in healthcare environments are our main tasks as one of the four core activities in Region Stockholm.

